

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

07.02.2016

www.simerini.com.cy

ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΔΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΑΣΤΥ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 4-6

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Κ*
ΑΠΟΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΙΣ...
ΗΤΤΕΣ ΤΗΣ

// ΣΕΛΙΔΑ 7

ΕΥΤΥΧΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ: «LAST
NIGHT A POET SAVED MY LIFE»

// ΣΕΛΙΔΑ 12

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπνευστικά δυστυχημένοι 🍷 Νίκος Καρούζος

ΕΝΑΣ ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΖΕΗΜΣ ΤΖΟΪΣ

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickpeek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί
στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Peter Hall: Το θέατρο ως μάσκα

Επειδή, όμως, το θέατρο είναι μη πραγματικό, ψέμα και μίμηση, η βίωση των αισθημάτων αυτών πρέπει, για να γίνεται δεκτή και να μεταδίδεται ως συγκίνηση, να δίνεται με κάποιο συνειδητό μέτρο και συγκράτηση

Μια ζωή πέρα από τα σύνορα

Η Ευγενία Πέτρου Ποιπού δεν απελπίζεται και δεν απαισιοδοξεί μπροστά στο σурματοπλεγμα του χωρισμού από την Αιμόχλωστο. Πιστεύει ακράδαντα πως «πάντοτε στο βάθος αυτής της πληγωμένης καρδιάς μένει η ελπίδα της ένωσης της προπολεμικής ζωής με αυτή που θα έλθει»

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Το Βαποράκι

Αύριο Δευτέρα, 8 Φεβρουαρίου, στις 20:30 προβάλλεται στη Λάρνακα, στο Θέατρο Σκάλα (Κυριάκου Μάτση 15) η κωμωδία The Mule, σε σκηνοθεσία Tony Mahony και σενάριο Angus Sampson, Leigh Whannell, Jaime Brownne, με θέμα ένα συλληφθέν βαποράκι που καταπίνει ναρκωτικά. Είσοδος: €3 / €5.

2

Του μύθου τα γυρίσματα - Ήχοι και μύθοι της Κρήτης

Η κρητική μυθολογία μπλεγμένη με την κρητική μουσική. Αφήγηση: Μαρίνα Κατσαρή, Νέυ: Άλκη Αγαθοκλέους, Λύρα: Μύρος Παπαδογιάννης, Λαούτο: Βαγγέλης Γέττος, Μαντολίνο: Γιάννης Σουλτάτος, Διασκευή μύθου: Βαγγέλης Γέττος. Τρίτη, 9 Φεβρουαρίου, 20:30, Παλιό Ξυδάδικο, Λεμεσός. Τηλ.: 99864970.

3

Άμλετ - National Theatre Live

Το πρόγραμμα NTLive συνδέει την Πάφο με το Βασιλικό Εθνικό Θέατρο στο Λονδίνο, παρουσιάζοντας το σαιξπηρικό αριστούργημα με τον ταλαντούχο Benedict Cumberbatch. Τετάρτη, 10 Φεβρουαρίου, 20:00, Πολυχώρος Πολιτισμού - Παλιά Ηλεκτρική, Βλαδίμηρου Ηρακλέους 8, Πάφος, Τηλ.: 26932017

4

Κίτρινα Ποδήλατα με δύο κιθάρες

Το αγαπημένο ροκ συγκρότημα, μετά την κυκλοφορία του νέου του album, έρχεται για δύο εμφανίσεις. Πέμπτη, 11 Φεβρουαρίου, στις 21:00 στο Στέκι, Μεγάλου Αλεξάνδρου 7, Λεμεσός, Τηλ.: 25367210 και Παρασκευή, 12 Φεβρουαρίου, στις 22:00, Downtown Live, Εμμανουήλ Ροΐδη 2, τηλ: 99018527 & 99810011.

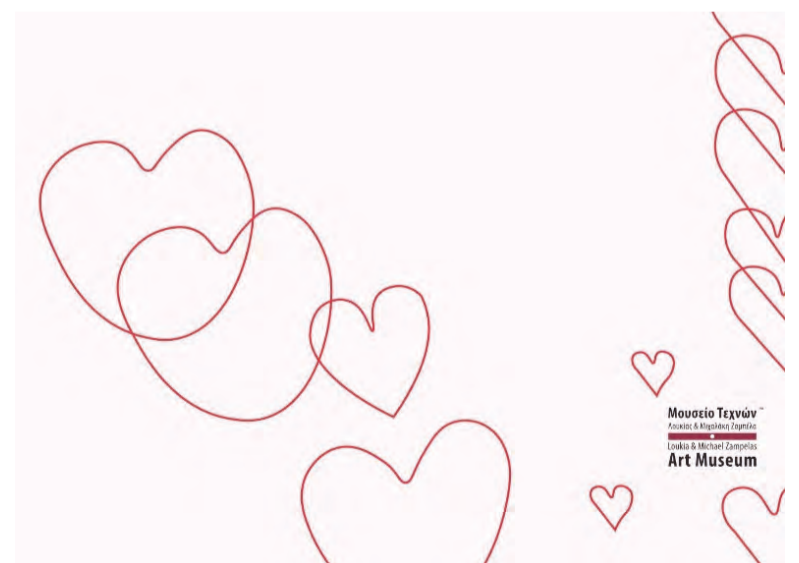
Τέχνη // Μουσείο Μιχαλάκη και Λουκίας Ζαμπέλα

Εργαστήριο Κεραμικής Τέχνης για Οικογένειες

Το δεύτερο μέρος του Εργαστηρίου Κεραμικής Τέχνης για Οικογένειες, από την κεραμίστρια Βαρβάρα Γεωργίου, θα λάβει χώραν το Σάββατο, 13 Φεβρουαρίου, μεταξύ 15:00 - 17:00 στο Μουσείο Μιχαλάκη και Λουκίας Ζαμπέλα. Θέμα: Διακόσμηση της ψημένης κατασκευής με χρώματα και άλλα υλικά. Προηγήθηκε το περασμένο Σάββατο μάθημα Εισαγωγής στην κεραμική τέχνη και δημιουργίας χειροποίητης, τρισδιάστατης κατασκευής με πηλό. Όλα τα εργαλεία, τα χρώματα και υλικά για τη διακόσμηση, όπως και το ψήσιμο της κατασκευής σε φούρνο κεραμικής, συμπεριλαμβάνονται στην τιμή, η οποία ανέρχεται σε €30. Θα γίνει δωρεάν ξενάγηση στο Μουσείο στις 15:00.

Αξίζει να υπενθυμιστεί ότι το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου, πέρα από τα προγράμματα για σχολεία και παιδιά απολειστικά, σχεδιάζει επιμορφωτικά εκπαιδευτικά προγράμματα για ενήλικες και οικογένειες, καθώς ενισχύει την αντίληψη της «διά βίου μάθησης». Έτσι, κάθε άνθρωπος που αγαπά όλες τις εκφάνσεις

Μουσείο Τεχνών
Ανδρέα & Μαρίας Ζαμπέλα
Loukia & Michael Zampelas
Art Museum

της τέχνης και του πολιτισμού, μπορεί να επιλέξει κάποια από τις προτεινόμενες δραστηριότητες του Μουσείου και να συμμετέχει σε αυτή. Το Εικαστικό Εργαστήρι του Μουσείου έχει ποικίλες προτάσεις για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των ενηλίκων. Η μύηση σε υλικά και τεχνικές καλλιτεχνών (ζωγραφικής, χαρακτικής,

γλυπτικής κ.ά.), αλλά και η γνωριμία με καταξιωμένους καλλιτέχνες, αποτελούν κάποιους από τους στόχους του Εικαστικού Εργαστηρίου. Για συμμετοχές και περισσότερες στα τηλέφωνα 22456099 / 22456093 / 22456098 ή στο email: info@zampelasart.com.cy Λεωφόρος Αρχ. Μακαρίου Γ' 27 (Πετράδωρος), Καϊμακλί, 1020, Λευκωσία

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λετδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος, Βοηθός Υπεύθυνου Έκδοσης: Μαρία Μηνά, Συμμεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ει. Παπαθανασίου, Γιάννης Ζελιανός, Λογγίνος Παναγή, Γιώργος Ίκαρος Μπαμιασάκης, Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή, Τίτος Χριστοδούλου, Χρήστος Μιχαλάκης, Μάριος Αδάμου. Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopoulosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λετδ.

Φιοντόρ Ντοστογιέφκι, Ο παίκτης

Πρώτα απ' όλα να τελειώνω με τη γιαγιά. Την άλλη μέρα τα 'χασε τελειωτικά

// ΣΕΛΙΔΑ 16

η σημερινή

Κυριακή 7 Φεβρουαρίου 2016

3

Ηδύφωνο

Belua

Οι Belua απαρτίζονται από τις Ζάρα Ντερ Αρακελιάν στα φωνητικά, την Μικαέλα Τσαγγάρη στην κιθάρα και στη φωνή, την Αφροδίτη Νικολάου στο μπάσο και τη Μαριάννα Μουμπτζή στα τύμπανα

Still Life

Το Θέατρο Ριάλτο γίνεται ένας σταθμός στην παγκόσμια περιοδεία της τελευταίας δουλειάς του Δημήτρη Παπαϊωάννου αύριο Δευτέρα, 8 Φεβρουαρίου και μεθαύριο Τρίτη, 9 του μήνα

Καφενείο 11

Στα σπλάχνα της παλιάς πόλης της Λευκωσίας λειτουργεί ένα από τα καλύτερα κι ανεπιτήδευτα μαγαζιά του τόπου μας. Ο χώρος του θυμίζει καφενέ νσιών των Κυκλάδων, αν όχι αυθεντικό ελληνικό καφενείο της Χώρας της Κύπρου

Θέατρο // Δημήτρης Παπαϊωάννου

Το Θέατρο Ριάλτο γίνεται ένας σταθμός στην παγκόσμια περιοδεία της τελευταίας δουλειάς του Δημήτρη Παπαϊωάννου, «Still Life», αύριο Δευτέρα, 8 Φεβρουαρίου και μεθαύριο Τρίτη, 9 του μήνα! Ο διεθνούς φήμης Έλληνας καλλιτέχνης επιστρέφει μετά από αρκετά χρόνια στην Κύπρο και παρουσιάζει τη νέα πολυσυζητημένη δουλειά του. Το πρώτο κεφάλαιο του «Still life» -«ΣΙΣΥΦΟΣ»- παρουσιάστηκε για πρώτη φορά στην Αμερική μετά από πρόσκληση του Ρόμπερτ Γουίλσον στο Watermill Center Summer Benefit Gala, Νέα Υόρκη, στις 26 Ιουλίου 2014. Το έργο ερμηνεύουν οι Προκόπης Αγαθοκλέους, Δρόσο Σκώτη, Μιχάλης Θεοφάνους, Κώστας Χρυσασίδης, Χρήστος Στρινόπουλος, Καλλιόπη Σίμου, Παυλίνα Ανδριοπούλου και ο ίδιος ο Δημήτρης Παπαϊωάννου.

Εικαστική Σύλληψη - Σκηνοθεσία - Κοστούμια - Φωτισμοί: Δημήτρης Παπαϊωάννου

Ηχητική Σύθεση: Γιώργος Πούλιος
Το σκηνικό σχεδιάστηκε σε συνεργασία με τους: Δημήτρη Θεοδωρόπουλο, Σοφία Ντώνα

Ο επανασχεδιασμός του σκηνικού για την περιοδεία έγινε από τον Θανάση Δεμίρη.

Γλυπτική - Ζωγραφική: Νεκτάριος Διονυσάτος

Τα κοστούμια σχεδιάστηκαν σε συνεργασία με τη Βασιλεία Ροζάνα Βοηθός Σκηνοθέτη - Διεύθυνση & Εκτέλεση Παραγωγής: Τίνα Παπανικολάου

Βοηθός Σκηνοθέτη & Διεύθυνση Προβών: Παυλίνα Ανδριοπούλου

Βοηθός Σκηνοθέτη & Βοηθός Σχεδιαστή Φωτισμών: Στέφανος Δρουσιώτης

Βοηθός Σκηνοθέτη, Αρχείο & Έρευνα: Κυριάκος Καρσεράς

Οργάνωση περιοδείας: Julian Mommert

Τεχνικός Διευθυντής & Εκτέλεση Παραγωγής: Γεώργιος Μπαμπανάρας

Διεύθυνση & Προγραμματισμός Φωτισμών: Μενέλαος Ορφανός

Σχεδιασμός Ηχητικής Εγκατάστασης: Κωνσταντίνος Μιχόπουλος

Διεύθυνση Σκηνής: Ντίνος Νικολάου

Βοηθός Σκηνογράφου: Μαρίνα Λεβεντάκη

Βοηθός Γλύπτη: Ιωάννα Πλέσσα

Βοηθός Προγραμματιστή Φωτισμών: Εβίνα Βασιλοπούλου

Βοηθός Ηκολήπτης: Νίκος Κόλλιας

Τεχνικοί Σκηνής: Γεράσιμος Σούλης & Μάνος Βιτσαζάκης

Κατασκευή Σκηνικού: Lazaridis Scenic Studios

Βοηθός Παραγωγής: Κάλη Καββαθά

Διάρκεια: 80'

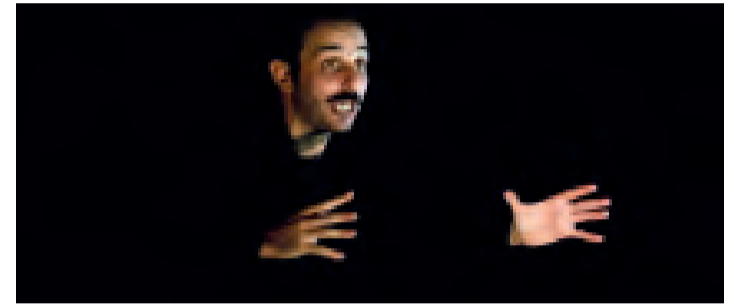
Θέατρο Ριάλτο, Δευτέρα 8 και Τρίτη 9 Φεβρουαρίου, 20:30 και

Πληροφορίες / Κρατήσεις 77 77 77 45
Εισιτήρια: € 20 / 16 E-tickets: www.rialto.com.cy

Χορηγός επικοινωνίας: Time Out

«Still Life»

Θέατρο // Ανάμιση Ντενεκές

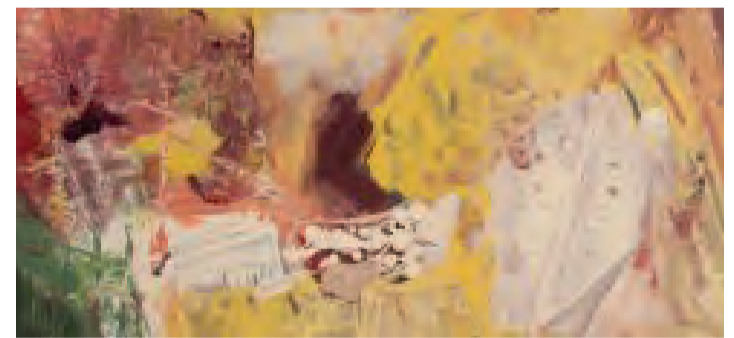
Στο Θέατρο Δέντρο παρουσιάζεται από το Σάββατο, 13 Φεβρουαρίου, μέχρι τη Δευτέρα, 15 Φεβρουαρίου, η παράσταση «Ανάμιση Ντενεκές», εμπνευσμένη από την πραγματική ιστορία του Γιώργη Πέτικα, ο οποίος πέρασε στην παρανομία για δύο δεκαετίες, μετά από ένα έγκλημα ερωτικού πάθους. Πρόκειται για το πρώτο μυθιστόρημα του Γιάννη Μακριδάκη, το οποίο σκηνοθετεί σε μορφή μονολόγου η Μαρία Αιγινίτου και ερμηνεύει ο Χάρης Χαλαράμπους. Η έρευνα για τη θρυλική ζωή του

Γιώργη Πέτικα, εκατό χρόνια μετά τον φόνο, μας ταξιδεύει από την Αμερική ως τις απόκρημνες σπηλιές του Πελλινναίου, ως τον Ανάμιση Ντενεκέ. Μια ιστορία που εμπνέεται από τη λαϊκή αφήγηση και την ιστορική μνήμη. Ο αφηγητής, σαν παραμυθιάς, ζωντανεύει ανθρώπους και εικόνες πλάθοντας επί σκηνής τους ήρωες και τη δράση τους ανεπιτήδευτα, με μοναδικό του εργαλείο τον λόγο. Θέατρο Δέντρο, Ενόπτιος 44, Παλουριώτισσα, Λευκωσία, Τηλέφωνο: 99384606, Τιμή: 12 ευρώ.

Μουσική // Ελένη Δήμου

Το Vinylio Wine Etc γιορτάζει τα πρώτα του γενέθλια και παρουσιάζει την Ελένη Δήμου σε ένα πρόγραμμα εφ' όλης της ύλης, το Σάββατο 13 και την Κυριακή 14 Φεβρουαρίου στις 21.00, με τραγούδια που αγαπήσαμε και συνεχίζουμε να αγαπάμε, αλλά και τραγούδια που μας ταξιδεύουν ερωτικά. Ένα ξεχωριστό διήμερο για το Vinylio Wine Etc, αφού συμπληρώνεται ένας ολόκληρος χρόνος μουσικών θεματικών βραδιών. Έτσι, συμπιπώντας ημερολογιακά

με τη λεγόμενη μέρα του «έρωτα/ Αγίου Βαλεντίνου», αγκαλιάζεται με ιδιαίτερη αγάπη ίσως η πιο ερωτική φωνή της Ελλάδας και τα δύο αυτά βράδια συνοδεύονται με τραγούδια όπως το «Προσωπικά», «Πάρε με», «Τραγούδι γενεθλίων» και τόσα άλλα, σε μία παράσταση με τίτλο «Από το χθες στο σήμερα»! Για πληροφορίες και κρατήσεις επικοινωνήστε στο 96810119. Vinylio Wine Etc, Αγκύρης 33, Λεμεσός. Τηλέφωνο: 96810119, Τιμή: €20.

Εικαστικά // Φόντο: Επιφάνεια, Σχήμα, Φιγούρα

Η ZMART γκαλερί του Μουσείου Τεχνών Λουκίας & Μιχαλάκη Ζαμπέλα φιλοξενεί από τις 5 μέχρι τις 27 Φεβρουαρίου 2016 τη νέα εικαστική πρόταση του Χριστάκη Χριστοφή. Ο Χριστάκης Χριστοφή σπούδασε Πλαστικές Τέχνες στο Πανεπιστήμιο Aix-Marseille και Γαλλική Λογοτεχνία. Κατέχει τον τίτλο του διδάκτορα Ανθρωπιστικών Σπουδών και Τεχνών, με ειδίκευση στο δραματικό - εικαστικό έργο του Σάμιουελ Μπέκετ. Οι σπουδές του εμβαθύνουν σε δύο βασικούς τομείς, στις τέχνες και τα γράμματα, και συμπιλιώνουν τη θεωρία και την πρακτική μέσω της ει-

καστικής αναπαράστασης. Από το 2000 τα έργα του πραγματεύονται, κυρίως, τη σχέση μεταξύ αφάιρεσης και απεικόνισης με βάση τρεις μεθόδους εφαρμογής: 2000-2005 | Φόντο - Επιφάνεια. 2006-2008 | Φόντο - Σχήμα. 2009-2016 | Φόντο - Φιγούρα. Μουσείο Τεχνών Λουκίας και Μιχαλάκη Ζαμπέλα, Λεωφ. Αρχ. Μακαρίου Γ' 27, Καϊμακλί, Λευκωσία. Ώρες Λειτουργίας: Δευτέρα - Πέμπτη: 10:00 - 13:00 & 15:00 - 18:00, Παρασκευή: 10:00 - 13:00 & 15:00 - 19:00, Σάββατο: 10:00 - 18:00. Email: info@zampelasart.com.cy, Τηλέφωνο: 22456099.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ιωάννης Βαφέας: «Τα κύμβαλα της τζαζ»

Συνέντευξη //

Τον άκουσα για πρώτη φορά πριν από δώδεκα-δεκατρία χρόνια και εντυπωσιάστηκα με την καθαρότητα του ήχου του, όπως και με το αυθεντικό τζαζ παίξιμό του

Ενας από τους πολύ καλούς και σοβαρούς ντράμερ μουσικούς του σπουδαίου αυτού ιδιώματος, που συνεχώς εξελίσσεται, μιλάει στους «Πολιτισμικούς Μετεωρίτες» για τη μουσική, την εκπαίδευση, τη βαθύτερη ουσία της τζαζ και για τη σημαντικότητα των ζωντανών εμφανίσεων.

Κύριε Βαφέα, ας ξεκινήσουμε την κουβέντα μας με τις μουσικές σας επιρροές και με το τι σας ώθησε να ασχοληθείτε με την τζαζ.

Στα πρώτα χρόνια κάποιου μουσικού οι επιρροές του είναι η μουσική που ακούει από τα cd's και το διαδικτυο. Αργότερα, βέβαια, είναι οι μουσικοί με τους οποίους συνεργάζεται. Ακούω πολλούς να εστιάζονται σε διάσημους μουσικούς της τζαζ χωρίς να αναφέρουν τους μουσικούς που μοιράζονται το πάλκο μαζί τους... μια ζωή. Με τη σκέψη αυτή, οι δικές μου επιρροές είναι ο μπασιίστας Μιχάλης Μέσσιος, ο σαξοφωνίστας Χάρης Ιωάννου, ο πιανίστας Μάριος Τούμπας, ο κιθαρίστας Τάσος Στυλιανού και όλοι οι μουσικοί που συνεργάστηκα κατά καιρούς. Θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφέρω τον Chris Byars και τον Gilad Atzmon, που μόνο και μόνο η παρουσία μου στο ίδιο «πατάρι» μαζί τους μου πρόσφερε πολλά. Όσον αφορά στους μεγάλους, ο Max Roach είναι ο αγαπημένος μου ντράμερ. Για το πώς ασχολήθηκα με την τζαζ... αφορμή ήταν ο πατέρας μου, που ήταν λάτρης του είδους, και οι συνάδελφοι μουσικοί στη ΣΜΕΦ, με πρώτο και καλύτερο τον κιθαρίστα Γιάννο Σαββίδη.

Ποια είναι για εσάς η βαθύτερη φιλοσοφία και κατ' επέκταση ουσία της τζαζ;

Η ελευθερία και η δημιουργία, που στις ημέρες μας δεν έχουν μόνο μία έννοια. Για κάποιους ελευθερία πάει να πει

κάνω ό,τι θέλω χωρίς να λογαριάζω τίποτα και για άλλους πάει να πει δημιουργώ, έχοντας υπόψη κάποιες παραμέτρους που προϋπάρξαν (κυρίως στιλιστικά). Διαφορετικά κινδυνεύεις να είσαι εκτός του ιδιώματος της τζαζ. Ποιο είναι το καλύτερο; Για μένα είναι πολύ σημαντική η γνώση της ιστορίας της τζαζ και των μουσικών που την καθιέρωσαν, άρα ανήκω στη δεύτερη κατηγορία.

Ως εκπαιδευτικός, τόσο στη δευτεροβάθμια όσο και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ποιο νομίζετε πως είναι το σημαντικότερο κίνητρο για έναν μαθητή/φοιτητή να ασχοληθεί επί μακρόν και ουσιαστικά με τη μουσική και τι προβλήματα αντιμετωπίζετε τόσο με το εκπαιδευτικό σύστημα όσο και με τους μαθητές σας;

Σημαντικό κίνητρο είναι ο ίδιος ο καθηγητής. Αυτός μπορεί να δώσει τα ερεθίσματα στον μαθητή, είτε παίζοντας μουσική είτε παρουσιάζοντάς του (μέσω διαδικτύου) είδη μουσικής που δεν θα άκουγε από μόνος του. Θα μπορούσα να αναφέρω πάρα πολλά παραδείγματα μαθητών μου, ειδικά από τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που αγάπησαν τη μουσική μέσω των πιο πάνω. Τώρα, για να ασχοληθεί κάποιος επί μακρόν με την τζαζ μεγάλο μερίδιο έχει και το σύστημα, και δεν αρκεί το μουσικό λύκειο. Είναι εκεί που σπάει η αλυσίδα και χάνονται πολλά ταλέντα. Τι πρέπει να γίνει; Ένας χώρος που να μπορούν να συναθροίζονται όλοι οι καλλιτέχνες και να παίζουν, τύπου «Jam Session». Και δεν μιλώ μόνο για τζαζ αλλά και για άλλα στυλ. Κάθε μέρα και ένα είδος: Δευτέρα τζαζ, Τρίτη κλασική μουσική, Τετάρτη νέοι συνθέτες, Πέμπτη ποίηση και πάει λέγοντας. Ταυτόχρονα σ' αυτόν τον ιδανικό χώρο θα μπορούν να γίνονται εκθέσεις ζωγραφικής και φωτογραφίας. Έτσι εκκολάπνεται ταλέντα

και όχι με το να ξοδεύονται μεγάλα ποσά σε υπερπαραγωγές και μεγάλα θέατρα. Αν όλοι μας σκεφτόμασταν με τον ίδιο τρόπο το εκπαιδευτικό σύστημα θα ήταν πολύ πιο παραγωγικό και δεν θα ψάχναμε το πώς κάνουν μουσική οι DJ's για να αγαπήσουν οι μαθητές τη μουσική στα σχολεία. Εννοείται, φυσικά, ότι χωρίς την προσωπική αναζήτηση και επιμονή από μέρος του μαθητή τα πιο πάνω είναι αχρείαστα.

Μιλήστε μας ειδικότερα για τα ντραμς, μια κι αποτελεί το όργανο που σας έχει αναδείξει και χαρακτηρίζει ως μουσικό της τζαζ.

Τα ντραμς εμφανίζονται γύρω στο 1900 για τις ανάγκες της μουσικής τζαζ. Φυσικά, έκτοτε, τα συναντάμε σε όλα σχεδόν τα είδη μουσικής. Κορυφαίος ντράμερ όλων των εποχών θεωρείται ο Αμερικανός Buddy Rich. **Αναμφισβήτητα οι ζωντανές εμφανίσεις τζαζ σκημάτων και μεμονωμένων μουσικών είναι και η κύρια πρακτική μετάδοσης αυτής της μουσικής. Επίσης, τα τελευταία, ας πούμε δέκα, χρόνια στο νησί ακούμε επιτέλους τζαζ κι από καλούς «παίκτες». Το γεγονός, όμως, ότι ακόμη να δημιουργηθεί ένας σταθερός και μόνιμος χώρος που θα παίζει αποκλειστικά τζαζ και τα συγγενή μ' αυτήν ιδιώματα, πού νομίζετε πως οφείλεται;**

Το ότι σήμερα υπάρχει τζαζ μουσική σκηνή στην Κύπρο, σ' αυτό το μέγεθος, οφείλεται σ' ένα κυρίως άτομο: στον Χάρη Ιωάννου. Όσον αφορά στο δεύτερο μέρος της ερώτησης, εν μέρει το απάντησα προηγουμένως. Να προσθέσω μόνο ότι με τα σημερινά δεδομένα πολύ δύσκολα ένας χώρος μπορεί να συντηρηθεί μόνο από την τζαζ. Γι' αυτό και η συνύπαρξη διαφορετικών στυλ μουσικής κάτω από την ίδια στέγη θα είναι ευεργετική για όλους, καλλιτέχνες και κοινό.

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα

Ο Ιωάννης (Γιάννος) Βαφέας γεννήθηκε στη Λεμεσό το 1970. Το 1990 πήγε για μουσικές σπουδές στις Η.Π.Α., και συγκεκριμένα στο «The Boston Conservatory» και στο «Berklee College of Music», όπου αποφοίτησε το 1998 με μεταπτυχιακό τίτλο στον κλάδο Jazz Pedagogy. Έκτοτε εργάζεται ως μουσικός και εκπαιδευτικός (στη δευτεροβάθμια και στην τριτοβάθμια εκπαίδευση) στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Συνεργάστηκε με πολλούς μουσικούς, όπως οι Gilad Atzmon, Tony Lacatos, Chris Byars και άλλοι. Είχε επίσης την ευκαιρία να ταξιδέψει σε πολλές χώρες του εξωτερικού, ως ντράμερ με σχήματα και τραγουδιστές άλλων μουσικών ειδών (Συμφωνική της Μόσχας, Γιώργος Νταλάρας, Μαρία Φαραντούρη κ.ά.). Στην Κύπρο συνεργάστηκε και συνεχίζει να συνεργάζεται με διάφορες μπάντες και μουσικούς. Το 2012 σχημάτισε το «Ioannis Vafeas Project», παίζοντας κυρίως αυθεντική τζαζ μουσική. Μέσα στο 2016 αναμένεται να κυκλοφορήσει και ο πρώτος δίσκος ακτίνας του σχήματος με πρωτότυπες συνθέσεις. Ο Ιωάννης Βαφέας από το 2009 στηρίζεται από την, ίσως, καλύτερη εταιρεία κυμβάλων στον κόσμο, «Zildjian».

www.simerini.com.cy

Καφενείο 11: «Οι Πέμπτες της τζαζ στη Χώρα»

Παρουσίαση //

Ένα άτυπο καταφύγιο των μουσικών της τζαζ, ένας ιδιαίτερος χώρος ηχοχρωμάτων, μια «μπάρα» που σέβεται την καλή μουσική

Στα σπλάχνα της παλιάς πόλης της Λευκωσίας λειτουργεί, από το 2013, ένα από τα καλύτερα κι ανεπιτήδευτα μαγαζιά του τόπου μας. Ο χώρος του θυμίζει καφενέο νησιών των Κυκλάδων, αν όχι αυθεντικό ελληνικό καφενείο της Χώρας της Κύπρου - μια που κι εμείς σε νησί κατοικούμε, κι ας μας διαφεύγει ενίοτε.

Ο ιδιοκτήτης του, Δημήτρης Πασχάλης (ο πάλαι ποτέ συνεταίρος του Τζόνναθαν Μάτση, της αειθαλούς «New Division»), είναι λάτρης και καλός γνώστης της λαϊκής-ρεμπέτικης, μπλουζ και τζαζ μουσικής. Επίσης, δεν θα ήταν υπερβολή να αναφέρουμε πως γνωρίζει, σχεδόν, όλους τους καλούς μουσικούς του νησιού και απ' όλα τα ιδιώματα. Η αγάπη του, λοιπόν, για τη μουσική τον οδήγησε στη δημιουργία του «Καφενείου 11», όπου στα τρία χρόνια λειτουργίας του έχει φιλοξενήσει πληθώρα σχημάτων και μεμονωμένων μουσικών από την Κύπρο, την Ελλάδα και το εξωτερικό.

All about jazz

Από το 1999, που επαναπατρίστηκε στον τόπο καταγωγής του πατέρα μου

και κατ' επέκταση δικό μου, και κατοικώντας (όπως πάντα από το 1971) στο κέντρο της Λευκωσίας δεν υπήρξε περίπτωση που να μην πληροφορηθώ για την όποια ζωντανή εμφάνιση ποικίλων μουσικών σχημάτων.

Έκτοτε έχω παρακολουθήσει πολλές, ας τις πω, συναυλίες-συνεργείες διάφορων μουσικών και σε ετερόκλητους έως εναλλακτικούς χώρους της πόλης. Ήταν η εποχή που σιγά-σιγά επέστρεφαν οι μουσικοί από τις σπουδές τους, κι άρχισε να δημιουργείται μία δραστήρια έως θετικά έκρυθμη κατάσταση γύρω από την καλή μουσική.

Έτσι άρχισα να γνωρίζω και τους τζαζ μουσικούς του νησιού. Από συνεργείες τους σε λόμπι ξενοδοχείων, μικρούς και μεγάλους συναυλιακούς χώρους, μπαρ, πολιτιστικούς συλλόγους και λέσχες, καφετερίες, φεσιβάλ και αλλού έως και σε γάμους κοινών γνωστών. Δεκαπέντε χρόνια μετά οι πλείστοι, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, έχουν καταξιωθεί στη συνείδηση του κοινού που ακούει τζαζ μουσική, που ξέρει να ακούει τζαζ μουσική, που γνωρίζει τέλος πάντων πέντε πράγματα παραπάνω γι' αυτό το ιδίωμα.

Αν και το ευρύ κοινό παραμένει εν πολλοίς απαίδευτο, εντούτοις ένας σκληρός πυρήνας ακολουθεί τις μουσικές αυτές διαδρομές των τζαζ μονοπατιών, και είμαι σίγουρος πως χαίρεται με την ψυχή του κάθε session, gig ή ό,τι άλλο προκύπτει. Το γεγονός πως ο Δημήτρης Πασχάλης κατάφερε να δημιουργήσει το «Καφενείο 11», και με τον καιρό να το καταστήσει πόλο έλξης μουσικών της τζαζ, είναι κάτι που ελάχιστοι περίμεναν.

Το σταθερό σχήμα

Τάσος Στυλιανού (κιθάρα), Ιωάννης Βαφέας (ντραμς) και Μιχάλης Μέσιος (κοντραμπάσο) είναι το τρίο που, σταθερά κάθε Πέμπτη, εμφανίζεται στο «Καφενείο 11». Εξαιρείται μουσικοί και συνθέτες, αποτελούν μία από τις γνωστότερες μουσικές τριάδες στον χώρο της τζαζ στο νησί. Οι, σχεδόν, συνομήλικοι αυτοί μουσικοί (γύρω στα 45... φεύγα) βρίσκονται χρόνια μαζί και έχουν παίξει και μ' όλους τους υπόλοιπους τζαζ παίκτες του νησιού, και φυσικά και του εξωτερικού. Κι αν, για τον απληροφόρητο αναγνώστη, αυτό το: «και φυσικά και του εξωτερικού»

ξενίζει δεν θα ήταν υπερβολή να πούμε πως και ο κύριος Στυλιανού, και ο κύριος Βαφέας, και ο κύριος Μέσιος είναι βιρτουόζοι των οργάνων τους και έχουν διακριθεί σε ελλαδικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Γνωρίζοντας ο ένας τα μουσικά «χούγια» του άλλου, μπορούν άνετα να περάσουν από ένα προβαρισμένο κομμάτι σ' έναν ευφυέστατο αυτοσχεδιασμό, που κρατάει όλους τους κανόνες του τζαζ ιδιώματος και φορές τούς υπερβαίνει προσφέροντας στους ακροατές ανεπανάληπτες βραδιές.

Το ρεπερτόριο κινείται από standard κομμάτια της 120άχρονης διαδρομής της τζαζ μουσικής, τη συνάντησή της με άλλες μουσικές (Λατινικής Αμερικής, Κούβας, Καραϊβικής, Αφρικής, Ευρώπης και οπωσδήποτε Ελλάδας και Κύπρου) μέχρι και τον άκρατα ελεύθερο αυτοσχεδιασμό των προαναφερθέντων μουσικών σε δικές τους συνθέσεις που απογειώνουν την πίστη τους και την προσήλωσή τους στη μουσική. Πάντα ανοικτοί, όπως κάθε καθαρόαιμος τζαζ μουσικός, προσκαλούν και φίλους τους μουσικούς να πλαισιώσουν τις εμφανίσεις τους, οι οποίοι και «τζαμάρουν»

μαζί τους δίνοντας την πραγματική διάσταση και ουσία της τζαζ: τη συμμετοχή όλων όσοι είναι ικανοί να απογειώσουν τη δυναμικότητα του οργάνου τους στο θεαπέσιο σύμπαν που αυτή η μουσική κατοικεί.

Round about the seasons

Η ιδιαιτερότητα του «Καφενείου 11» είναι πως είναι ανοικτό όλες τις εποχές του χρόνου -ποιες δηλαδή... στην Κύπρο κατοικούμε... χειμώνα-καλοκαίρι! Η νησιώτικη αυλή του ανοίγει με το που αρχίζει να ιδρώνει το σβέρο μας, και οι ήχοι από τις κιθάρες, τα ντραμς, τα κοντραμπάσα, τα σαξόφωνα, τις τρομπέτες, τα μεταλλόφωνα και όποια άλλα όργανα φανταστείτε, όπως και οι αιθέριες τζαζ γυναικείες φωνές, συντροφεύουν τον έναστρο ουρανό της Λευκωσίας νύχτες και νύχτες που ούτε οι καμπάνες ούτε οι χότζες μπορούν να συναγωνιστούν. Το «Καφενείο 11» δεν περιορίζεται, βέβαια, στη φιλοξενία τζαζ μουσικών. Ρεμπέτες, ροκ, μπλουζ, ποπ, φολκλόρ, κλασικοί και άλλοι μουσικοί «ιερούργουν» και «κοινωνούν» τις μουσικές τους στον χώρο του. Εδώ δοκιμάζονται και οι νέοι μουσικοί, φορές μαθητές ή και φοιτητές των δασκάλων που πρωτοστατούν, δίνοντάς τους έτσι την ευκαιρία να εκτεθούν και να αναμετρηθούν με τις δυνάμεις τους και τα λάθη τους, με τα πλεονεκτήματά τους και τα μειονεκτήματά τους. Κι όλα αυτά με μία και μόνο απαράβατη προϋπόθεση: την αυθεντικότητα.

Info

«Καφενείο 11», Πειραιώς 27 & Σούτσου 11 γωνία, παλιά πόλη Λευκωσίας. Κάθε Πέμπτη ζωντανή τζαζ μουσική, μετά τις 21:00, €3 cover charge. Δεν χρειάζεται κράτηση.

Δύο νέες κυκλοφορίες της**Λουβάνα Δίσκοι /
Λευτέρης Μουμτζής
& Belua**

Βρεθήκαμε πριν από λίγο καιρό στη δημοσιογραφική συνάντηση που διοργάνωσε η εγχώρια δισκογραφική εταιρεία Λουβάνα στον φιλόξενο χώρο του Γρανάζι art space για την παρουσίαση των νέων δίσκων του Λευτέρη Μουμτζή και το ντεμπούτο άλμπουμ των Belua. Γνωστή στο εγχώριο -και όχι μόνο- μουσικό κοινό του τόπου από τις διοργανώσεις των εξαιρετικών μουσικών φεστιβάλ «Φέγγαρος» και «Loop festival» η Λουβάνα έρχεται με το νέο έτος να παρουσιάσει δύο αξιόλογες δουλειές, η κάθε μια με το δικό της ξεχωριστό ηχοτοπίο στα δισκογραφικά πράγματα. Ο «Ηχος της Μουσικής» άκουσε και συνεχίζει να ακούει τα δύο αυτά άλμπουμ και γράφει τις εντυπώσεις του.

**Lefteris Moutziz /
Now Happiness**

Γνωστός από τη δουλειά του με τους J.Kriste, Master of Disguise, Stelafi και Τρίο Τεκκέ, ο τραγουδοποιός Λευτέρης Μουμτζής στο πρώτο του στην ουσία solo άλμπουμ αφηγείται ατμοσφαιρικές ιστορίες που βάση τους έχουν την κιθάρα και το πιάνο, ενώ η φωνή του κινείται πάνω σε μια αναμνησιακή νηνεμία που σου βγάζει μια εσώτερη αισιοδοξία. Ηχογραφημένο στο στούντιο eleven63 και με παραγωγή τον ίδιο τον Λευτέρη, το Now Happiness είναι από εκείνους τους δίσκους που σε παίρνουν από το χέρι και σε συνοδεύουν μέσα σε μονοπάτια καθαρούς, ξεβγάζοντάς σε μέσα σε ένα καινούργιο πρωινό μιας καινούργιας αρχής. Υπάρχουν κάποιοι δίσκοι που στο άκουσμά τους συνδυάζονται με μια συγκεκριμένη ώρα της ημέρας. Η θέση του Now Happiness σε βρίσκεται σε ένα συννεφιασμένο πρωινό που τα πάντα πάνε κατ' ευχύν. Λιτό, ξεγυμνωμένο από ηλεκτρικά στοιχεία, ατμοσφαιρικό, με τις απαραίτητες πινελιές νοκελικών τυμπάνων και διακριτικών συνθεσάιζερ, κυλάει σε μια συνέχεια 35 και κάτι λεπτών -όσο πρέπει να διαρκεί ένας τέτοιος δίσκος- πάνω σε μια αρμονική ανάπτυξη που πολλές φορές, για να μιλήσουμε με αναφορές και ταμπέλες, σου φέρνει στο μυαλό την συνθετική ατμόσφαιρα του Elliott Smith και την πιο απογυμνωμένη version των Sparklehorse. Σύγχρονη folk με jazz δακτυλίσματα, dreamy pop, το Now Happiness είναι ένα άλμπουμ που αν έπεφτε στα χέρια σου χωρίς καθόλου στοιχεία τυπωμένα πάνω του, θα θεωρούσες πως μπορεί να ήταν μια

κυκλοφορία της σπουδαίας αμερικανικής κι ανεξάρτητης δισκογραφικής εταιρείας Secretly Canadian (για τους πιο ψαγμένους). Τα τραγούδια κυλάνε πάνω σε ένα ομοιογενές τοπίο, αφήνοντας χώρο στην αφήγηση και τους στίχους, με τη μουσική να αγκαλιάζει και να δένει κατάλληλα την όλη σύνθεση. Αγαπημένο κομμάτι της στήλης, το Monumental Lie. Στα υπόλοιπα credits του δίσκου, πέρα από τον Λευτέρη Μουμτζή που τραγουδά, παίζει πιάνο, κιθάρα και συνθεσάιζερ, συναντούμε τον Δημήτρη Χατζηζήση με καθαριστικές πινελιές σε κάποια τραγούδια, τον Στέφανο Μελετίου στα τύμπανα, τη Μικαέλα Τσαγγάρη στα φωνητικά, τον Χρίστο Χατζηχρίστου στο συνθεσάιζερ και τον Βασίλη Μπαχαρίδη στα bag drum. Το μάστερινγκ ανέλαβε στην Αθήνα ο Γιάννης Χριστοδουλάτος.

Σήμερα Κυριακή, 7 Φλεβάρη, ο Λευτέρης Μουμτζής παρουσιάζει τον δίσκο του ζωντανά στο Σουσαμί μπαρ στη Λεμεσό.

**Belua /
As Good A Time As Any**

Ντεμπούτο λοιπόν και για την girls band με το όνομα Belua, που σχηματίστηκαν πριν από ενάμιση χρόνο και μετά από μια συνεχόμενη παρουσία στα συναυλιακά πράγματα κλειστήκαν στο στούντιο για να δουλέψουν το παρθεναίο τους άλμπουμ, με τίτλο As Good A Time As Any. Οι Belua απαρτίζονται από τις Ζάρα Ντερ Αρακελιάν στα φωνητικά, την Μικαέλα Τσαγγάρη στην κιθάρα και στη φωνή, την Αφροδίτη Νικολάου στο μπάσο και τη Μαριάννα Μουμτζή στα τύμπανα. Δέκα τραγούδια, όλα συνθέσεις των κοριτσιών και μια αψηγάδιστη παραγωγή (τα εύσημά μας στη Μικαέλα Τσαγγάρη) συνάπτουν έναν δίσκο που σίγουρα θα έκανε περήφανη την Tanya Donelly (βλέπε Throwing Muses, Belly και Breeders). Το As Good A Time As Any είναι ένα άλμπουμ βγαλμένο θαρρείς από τα ένδοξα 90s και από την περίοδο που η εναλλακτική pop-rock μεσουρανούσε. Μεστές συνθέσεις, υπέροχα φωνητικά -αν και μερικές φορές τα κορίτσια το παρακάνουν με τις διφωνίες και τις πολυφωνίες-, γεμάτες κιθάρες, αναπτυσσόμενες ενορχηστρώσεις που δεν επιλέγουν τον εύκολο δρόμο, μένοντας όμως απλές και ξεκάθαρες, συνθέτουν ένα αποτέλεσμα που κερδίζει το στοίχημα του πρώτου «δύσκολου» δίσκου για τις Belua. Ξεχωρίζουν το εναρκτήριο Reprise, το Mother, που απ' ό,τι πληροφορούμαστε θα είναι το δεύτερο single του άλμπουμ, και το Lucky που κατά την άποψη της στήλης είναι και το καλύτερο τραγούδι του As Good A Time As Any. Σε μια πιο γενική εντύπωση τα «ηλεκτρικά» τους τραγούδια είναι πιο ολοκληρωμένα και με ένα συγκεκριμένο προσανατολισμό απ' ό,τι οι πιο ήπιες συνθέσεις τους που ρίχνουν το βάρος τους στα φωνητικά. Δυστυχώς δεν είχα την ευκαιρία να τις δω ζωντανά στην παρουσίαση του δίσκου που έγινε στις 28 Γενάρη στο Εναλλάξ όπου έγινε και η επίσημη παρουσίαση του δίσκου, αλλά μετά την ακρόαση της πρώτης τους δουλειάς φαίνεται πως το μέλλον των Belua είναι σχηματισμένο πάνω σε γερές βάσεις με τραγούδια που ελπίζουμε να ακουστούν, να ταξιδέψουν και να αγαπηθούν.

Και οι δύο δίσκοι θα είναι διαθέσιμοι για αγορά στην ιστοσελίδα της Λουβάνα Δίσκοι, στα διαδικτυακά καταστήματα iTunes, CD Baby, Amazon, κ.ά. και σε επιλεγμένα δισκοπωλεία. Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε τις παρακάτω ιστοσελίδες:

<http://louvana.com.cy/>
<http://www.moutziz.com/>
<http://www.beluamusic.com/>

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΙΧΑΛΑΡΟΣ
michalarosch@simerini.com

Είναι πολυτάλαντη. Είναι δραστήρια. Δείχνει άνετη. Έχει γράψει παιδικά βιβλία κι ένα μυθιστόρημα. Έχει γράψει το σενάριο για την (ίσως) καλύτερη ελληνική σειρά της ελληνικής τηλεόρασης τα τελευταία χρόνια, τις «Ηρωίδες», κι έχει πρωταγωνιστήσει σε αυτήν. Κάνει ραδιόφωνο κάτω από ένα συγκεκριμένο concept υπό τον τίτλο «Σαπούνι», ενώ παράλληλα ηχογραφεί και ανεβάζει στο διαδίκτυο απαγγελίες από βιβλία. Γράφει θεατρικά έργα. Εξάλλου, έχει σπουδάσει θέατρο: Σχολή Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος, Τμήμα Θεάτρου της Σχολής Καλών Τε-

αίωνα αλλά «κάτι» ανακίνησαν μέσα μου σήμερα. Αλλά τώρα μάλλον μιλάτε για χαρακτήρες, ε; Κοιτάζτε, όχι, δεν θεωρώ ότι το «εγώ» μου είναι τόσο ενδιαφέρον, ώστε να κρατήσει 20 ρόλους για 15 επεισόδια - κανενός το «εγώ» δεν είναι - κι επίσης θα μου ήταν βαρετό. Όλο το παιγνίδι, για μένα, είναι να μπαίνω στη θέση ανθρώπων που, σε πρώτη ανάγνωση, θα απέρριπτα και να βλέπω τον κόσμο με τα δικά τους μάτια. Οι ήρωές μου συχνά διατύπωναν θέσεις με τις οποίες ήμουν εκ διαμέτρου αντίθετη, αλλά αυτή ήταν η αλήθεια τους. Έστηναν εμένα - την Αλεξάνδρα πίσω από το λάπτοπ - στον τοίχο, έκαναν και έλεγαν πράγματα που στην κανονική ζωή θα με έκαναν να βγάζω φλύκταινες, αλλά, αν ήθελα να κάνω καλά τη δουλειά μου, έπρεπε όχι μόνο να ξε-

των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών και του υπόλοιπου τηλεοπτικού τοπίου, θα έπρεπε να κάνουμε ένα πάρτι για κάθε επεισόδιο που προβλήθηκε. Εγώ περίμενα να κοπούμε στα πρώτα τέσσερα επεισόδια. Τελικά, όχι μόνο δεν κοπήκαμε, αλλά κλείσαμε και δεύτερη σεζόν. Στο μεταξύ, η εταιρεία παραγωγής και το κανάλι στέγνωσαν - θα συνέβαινε ανεξαρτήτως ημών και φυσικά δεν επηρέασε μόνον εμάς. Τι να κάνουμε; Υβριστικά τηλεφωνήματα στον Μπόμπολα και τον Βαρδινγιάννη, επειδή σταμάτησαν οι «Ηρωίδες»;

Ε, όχι δα. Ας μιλήσουμε καλύτερα για το «Σαπούνι», τη ραδιοφωνική σου εκπομπή με τον Γεράσιμο Ευαγγελάτο στο toradiofono.gr. Κατ' αρχάς, γιατί «Σαπούνι»;

Μου πρότεινε ο Γεράσιμος να κάνου-

υπάρχει ανεμελιά, υπήρχε η υπόσχεση για μια ακόμα καλύτερη ζωή, υπήρχε το πτυχίο/το μεταπτυχιακό/η προαγωγή που θα παίρναμε σε λίγους μήνες και που θα μας έριχνε βουρ στα μεγάλες. Το '07 άρχισε κάτι να ξεφουσκώνει. Το '08 αυτό το «κάτι» έκανε μπαμ. Από κει και πέρα, χρειάζεται αλήθεια να πω τι συνέβη;

Μοιάζεις να απολαμβάνεις τα αποθμημένα σου.

Δεν ξέρω πώς έχετε αποκομίσει αυτήν την εντύπωση, γιατί γενικά δεν έχω αποθμημένα. Ό,τι θέλω, πάω και το ζητάω κι άμα δεν μου το δώσουν, δεν φεύγω. Η επιθυμία μου γίνεται εμμονή, η εμμονή με κάνει πολύ δημιουργική, η επιμονή μου δεν αφήνει περιθώρια, στο τέλος παίρνω αυτό που θέλω ή πτώμαι. Πάντως πάντα το τραβάω μέχρι τέλους,

πώ. Είναι ένας τρόπος να αποδεχτώ κομμάτια μου για τα οποία δεν είμαι περήφανη. Το ίδιο κάνω και με τους φίλους μου, το ίδιο και με τους ήρωές μου. Προτιμάω να γελάω με τα χάλια μου/μας παρά να τα κρύβω κάτω από το χαλί. Χάλια είναι αυτά, σφοδράρουν. Οπότε, ναι, είναι εντελώς σκόπιμο. Και είναι και το σημείο που το κοινό έρχεται και ταυτίζεται γιατί βλέπει γραμμένο/παιγμένο/εκτεθειμένο κάτι που κρύβει ακόμα κι απ' το ίδιο του τον εαυτό και αποενοχοποιείται.

Δώσε μας μια είδηση για κλείσιμο.

Η κόρη μου χρειάζεται σφράγισμα. Για εσάς μπορεί να μην είναι είδηση, για μένα είναι η πρώτη χειροπιαστή απόδειξη ότι δεν είμαι καλή μάνα, πράγμα που με τη σειρά του καθιστά βάσιμες τις κατηγορίες της μάνας μου ότι δεν

Η Αλεξάνδρα Κ* απολαμβάνει τις... ήττες της

Συνέντευξη // «Μεγαλώνοντας, καταλαβαίνεις αφενός ότι κανείς δεν σου χρωστάει, αφετέρου ότι δεν μπορείς να κάνεις τα πάντα κι είναι πολύ λυτρωτικό αυτό. Διαγράφω υπερδυνάμεις απ' τον κατάλογο και εστιάζω σε αυτά που μπορώ»

Φωτογραφία: Έφη Γούση

χνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Stella Adler Studio of Acting στη Νέα Υόρκη. Έχει παρακολουθήσει μαθήματα θεατρικής γραφής στο Gotham Writers Home, επίσης στη Νέα Υόρκη. Αρθρογραφεί σε περιοδικά. Εν πολλοίς αυτή είναι η δραστηριότητα της Αλεξάνδρας Κ* - με αφορμή αυτή, μιλήσαμε μαζί της.

Διαβάζοντας τις συνεντεύξεις σου, βλέπω ότι οι «Ηρωίδες» μάλλον είχαν πολλά στοιχεία ενός ομοίωματος, διαμοιρασμένου «εγώ» στους ρόλους της σειράς.

Ισχύει στον βαθμό που ισχύει για κάθε άνθρωπο που γράφει, ό,τι κι αν γράφει. Το γράψιμο είναι πρώτα από όλα εσωτερική ανάγκη, οπότε αναπόφευκτα, το πρώτο που θα βγει στην επιφάνεια είναι αυτό που με απασχολεί τη δεδομένη στιγμή. Κάποιες φορές μπορεί όντως να είναι μια προσωπική ιστορία, τις περισσότερες όμως είναι ιστορίες που άκουσα ή φαντάστηκα ή διάβασα σε κάποιο βιβλίο του προηγούμενου

περάσω την προκατάληψή μου, αλλά και να επιχειρηματολογήσω πειστικά υπέρ τους. Εκεί είναι όλη μαγεία. Και η ψυχοθεραπεία, επίσης.

Οι «Ηρωίδες» είχαν ένα άδοξο τηλεοπτικό τέλος. Τι είναι αυτό που λείπει στους τηλεοπτικούς σταθμούς, τα κάνουν μαντάρα με το πρόγραμμά τους και δεν υπάρχει μια σειρά της προκοπής για τους τηλεθεατές;

Λείπουν μεν τα λεφτά, αλλά λείπει και ένα κοινό που να έχει απαιτήσεις. Όταν τα σίγουρα σουξέ είναι οικογενειακές κωμωδίες σε στούντιο με γενικό φωτισμό, γιατί να ρισκάρεις να κάνεις κάτι πιο δαπανηρό ή επισφαλές τη στιγμή που δεν υπάρχει σάλιο στην αγορά; Το ευρύ κοινό είναι ευχαριστημένο με αυτά. Τα κανάλια δεν είναι πνευματικά ιδρύματα, επιχειρήσεις είναι. Ακολουθούν την αγορά, δεν τη διαμορφώνουν. Τώρα που το σκέφτομαι, βέβαια, ίσως γι' αυτό σήμερα πεθαίνουν. Κατά τα άλλα, διαφωνώ με τα περί άδοξου τέλους. Και μέχρις εκεί που φτάσαμε, δεδομένων

με μαζί μια εκπομπή κι εγώ γκρίνιαξα, γιατί μπορεί να μην το 'χω με το ραδιόφωνο, αλλά το 'χω με τον Γεράσιμο. Τότε έφτιαχνα κάτι tracks με απαγγελία και μουσική στο soundcloud και είπα, ντάξει, κάπως έτσι θα είναι, αλλά σε δίωρο. Και αρχίσαμε. Ο σκοπός είναι να μοιραστούμε με άλλους μουσικές που λατρεύουμε και που συνήθως δεν είναι ευρέως γνωστές, να ταιριάξουμε τα φαινομενικά ασυνδύαστα (βλ. Γιάννης Σπανός - Νικόλας Σπανός), να αποδείξουμε ότι η καλή μουσική δεν περιορίζεται από είδη, δεκαετίες, κοινωνικά στρώματα. Ότι μπορείς να νταλκαδιάσεις εξίσου και με τον Monteverdi και με τη Βίκυ Μοσχολιού και με Τα Παιδιά Της Παλαιότητας. «Σαπούνι» εκ της σαπουνόπερας. Έχει πολύ συναίσθημα η εκπομπούλα...

Τελικά τι είναι αυτός ο «ανέμελος χειμώνας του '06», στον οποίο αναφέρεσαι συχνά; Τι υπήρχε τότε και τι συνέβη που κατέστησε εκείνη την ανεμελιά παρελθόν;

Υπήρχε η φύσκα, υπήρχαν δουλειές,

δεν αντέχω τις ιστορίες που μένουν στη μέση. Μήπως εννοείτε τις ήττες μου; Γιατί τις ήττες μου, πράγματι, τις απολαμβάνω. Πιστεύω ακράδαντα πως ακόμα και ένα κακό τέλος είναι η αρχή για κάτι άλλο. Κι επίσης, μεγαλώνοντας, καταλαβαίνεις αφενός ότι κανείς δεν σου χρωστάει, αφετέρου ότι δεν μπορείς να κάνεις τα πάντα κι είναι πολύ λυτρωτικό αυτό. Διαγράφω υπερδυνάμεις απ' τον κατάλογο και εστιάζω σε αυτά που μπορώ.

Σε γραπτά και σενάριο διέκρινα ένα αίσθημα ειρωνείας. Σκόπιμο ή υποσυνείδητο;

Δε θα το έλεγα ειρωνεία. Κανιβαλισμός, ναι, σαρκασμός, ναι, αλλά όχι ειρωνεία. Η ειρωνεία είναι ένα στάδιο πριν από τον κανιβαλισμό και, με όσο χιούμορ κι αν πλασάρεται, μου είναι δυσάρεστη, γιατί είναι κάπως passive-aggressive, κάπως σαν να λες αυτό που θες να πεις, αλλά το λες χαμηλόφωνα μη σε ακούσει το θύμα σου. Αν το εκλαμβάνετε έτσι, μάλλον έχω αποτύχει. Ότι σαρκάζω, σαρκάζω, ξεκινώντας από μένα, τα πράγματα που αγαπώ, το γιατί τα αγα-

είμαι καλή μάνα, γεγονός που δικαιώνει gradually περίπου τέσσερεις γενιές γυναικών πίσω. Επαγγελματικά, έχω αναλάβει το development μιας ξένης ταινίας που θα γυριστεί στην Ελλάδα του χρόνου, συζητάω για το πρώτο ανέβασμα του θεατρικού μου έργου «Η Μαρία Λουσίνα βγαίνει στον Επιτάφιο», τον Απρίλιο θα συμμετάσχω με ένα κείμενό μου στη συναυλία του συνθέτη Δημήτρη Σκύλλα στο Θέατρο Πόρτα. Κατά τα άλλα, γράφω κάθε μήνα στο περιοδικό «ΓΥΝΑΙΚΑ» και το «Cosmopolitan», κάνω μαζί με τον Γεράσιμο Ευαγγελάτο την εκπομπή «Σαπούνι» στο toradiofono.gr και κάθε Δευτέρα βράδυ ανεβάζω στον λογαριασμό μου στο Soundcloud (soundcloud.com/alexandrakappa) ένα bedtime story με κείμενα άλλων και απαγγελία δική μου. Επίσης, μόλις τελειώσουμε αυτή τη συνέντευξη, θα κάτσω να φτιάξω τον σκελετό για μια σειρά που σκέφτηκα χτες αλλά μέχρι να την τελειώσω δεν θα υπάρχει τηλεόραση, οπότε... μην περιμένετε τίποτα.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Τζένημις Τζόους

Απέραντη ευαισθησία προς την πρώτη ύλη

Και είναι αλήθεια! Στον «Οδυσσέα» οι λέξεις είναι ζωντανές, συνδυάζονται μαγικά, στροβιλίζονται, πάλλονται, σκιρτούν. Ο Σάμιουελ Μπέκετ επεσήμανε ότι, φέρ' ειπείν, όταν μιλάει ο Τζόους για μια χοροεπερίδα, οι λέξεις δεν περιγράφουν τον χορό αλλά χορεύουν οι ίδιες, κι αυτό είναι επίτευγμα του ποιητή, είναι απόλυτος σεβασμός αλλά και απέραντη μουσική ευαισθησία προς την πρώτη ύλη σου, τις λέξεις. Ο ίδιος ο Τζόους, σε μιαν επιστολή του, χαρακτηρίζει τη γραφή του, το στυλ του, ένα μουδιασμένο, στουμπωμένο, πατικωμένο, γοργονοειδές, μαρμελαδιαστό, νανουριστικό γράψιμο με κάτι από λιβάνι, μαριολατρεία, αυνανισμό, μύδια βραστά, την παλέτα ενός ζωγράφου, παπαρδέλες κ.λπ., κ.λπ. Καινοτόμος δίχως χιούμορ είναι κάτι σαν εσπρέσο ντεκαφεϊνέ! Αλλά οι κακοήθεις και οι εξουσιαστές δεν έχουν χιούμορ, καθώς φαίνεται. Μετά την έκρηξη που προκάλεσε αυτός ο κυκεώνας των λέξεων, αυτός ο ορμαγαγός των συγκι-

νήσεων, θα αρχίσει και η καταλαλιά: ο Τζόους θα χαρακτηριστεί, ούτε λίγο ούτε πολύ, μισάνθρωπος, κοκαίνομανής, υποχονδριακός κολεγιόπαις που τον τρώνε τα σπυριά του (αυτό από την Βιρτζίνια Γουλφ!), δευτέρας διαλογής (της ιδίας!!!), κόλακας και με το αζημίωτο συνοδός δουκισσών, μπολσεβίκος προπαγανδιστής, κατάσκοπος στην υπηρεσία της Αυστρίας, ενώ κάποιος παράφρων γραφειοκράτης θα πει ότι το κείμενο του «Οδυσσέα» ήταν ένας κώδικας για να επικοινωνήσει ο Τζόους με τη βρετανική Ιντέλιτζενς Σέρβις!

Εκδηλώσεις για το πέρασμα της τέχνης στην καθημερινή ζωή

Για να τιμήσουμε τον καινοτόμο δημιουργό, τα γενέθλιά του και τα γενέθλια του «Οδυσσέα», οργανώσαμε την Τρίτη, 2 Φεβρουαρίου 2016, Μαραθώνιο Ανάγνωσης όλου του μυθιστορηματος στο βιβλιοπωλείο Μωβ Σκίουρος και έκθεση εικαστικών έργων στο πατάρι του βιβλιοπωλείου. Οι οργανωτές ήταν το Εγχείρημα Κορέκτ, το Cadran (Ζάρκου & Μπαμπασάκης)

και ο Capten, ενώ την εκδήλωση στήριξε ο Κύκλος Ποιτών. Η έκθεση θα διαρκέσει όλο τον Φεβρουάριο και συμμετέχουν οι σημαντικοί καλλιτέχνες: Αννίτα Αργυροληιοπούλου, Θανάσης Αποστόλου, Κορνήλιος Γραμμένος, Τζίμης Ευθυμίου, Μανώλης Ζαχαριουδάκης, Λίζη Καλλιγά, Νίκος Καναρέλης, Χ. Κατσαοσίδης, Χρήστος Κεχαγιόγλου, Χρήστος Κωτσούλας (Capten), Δήμητρα Λαζαρίδου, Γιάννης Μελανίτης, Νίκος Παπαδημητρίου, Νίκος Παπαδόπουλος, Νατάσσα Πουλιαντζά, Αγγελική Σβορώνου, Άγγελος Σπάρταλης, Μάριος Σπλιόπουλος, Κύριλλος Σαρρής, Κώστας Τσώλης.

Η ατμόσφαιρα που επικράτησε ήταν κατανυκτική και γιορταστική. Ανάμεσα στους πολλούς που διάβασαν, ο ένας μετά τον άλλον σε ένα είδος παθιασμένης σκυταλοδρομίας, τις σελίδες του «Οδυσσέα», ήταν οι ιδιοκτήτες του Μωβ Σκίουρου Σπύρος Παπαϊωάννου και Χριστίνα Χαραλαμποπούλου, ο συγγραφέας Δημήτρης Οικονόμου, η ποιήτρια Σοφία Γιοβά-

Ο ίδιος ο Τζόους, σε μιαν επιστολή του, χαρακτηρίζει τη γραφή του, το στυλ του, ένα μουδιασμένο, στουμπωμένο, πατικωμένο, γοργονοειδές, μαρμελαδιαστό, νανουριστικό γράψιμο με κάτι από λιβάνι, μαριολατρεία, αυνανισμό, μύδια βραστά, την παλέτα ενός ζωγράφου, παπαρδέλες κ.λπ., κ.λπ.

Η πελώρια πρωτοτυπία του «Ulysses» συνίσταται στο ότι όλη η πλοκή καλύπτει μία και μόνο ημέρα, την 16η Ιουνίου του 1904, από τις 8 το πρωί έως τις 2 μετά τα μεσάνυχτα, και τα όσα πράττει ο πρωταγωνιστής, ο Λεοπόλδος Μπλουμ, αυτή την ημέρα. Και βέβαια, στο ότι κάθε ένα από τα 18 κεφάλαια/επεισόδια είναι γραμμένο με διαφορετικό ύφος

νογλου, ο ζωγράφος Capten, ο οποίος μάλιστα όντας και ψάλτης απέδωσε θαυμάσια το πνεύμα του Τζόους, ενώ παρέστησαν, μεταξύ άλλων η συγγραφέας Λένα Διβάνη και ο Ντίνος Σιώτης, πρόεδρος του Κύκλου Ποιτών. Πολλοί φίλοι τόσο του έργου του Τζόους όσο και των καλών Τεχνών προσήλθαν, άκουσαν τις αναγνώσεις και επισκεφθήκαν την έκθεση των έργων, που περιλάμβανε φωτογραφίες, πίνακες ζωγραφικής και γλυπτά. Εξω από το βιβλιοπωλείο, στην Πλατεία Καρύτση, άναψαν συζητήσεις για τον μοντερνισμό στην τέχνη και για την ανεκτίμητη προσφορά του Ιρλανδού συγγραφέα. Κάποια στιγμή, το βράδυ, ο εικαστικός Γιάννης Μελανίτης έφερε ένα γκαζάκι και ένα τηγάνι και μαγείρεψε επιτόπου εδέσματα που αναφέρονται στις σελίδες του «Οδυσσέα»!

Τέτοιες εκδηλώσεις συμβάλλουν στο να περάσει η τέχνη στην καθημερινή ζωή, να συνδεθούν κάποιοι φίλοι ακόμα περισσότερο, να αντισταθούμε δημιουργικά στον ζόφο και την αναστάτωση των καιρών μας, να ξαναθυμηθούμε σπουδαίες μορφές του πνεύματος, των γραμμάτων και των τεχνών. Αξίζει να υπενθυμίσω ότι παρόμοιος Μαραθώνιος Ανάγνωσης του «Οδυσσέα» είχε οργανωθεί και στη Θεσσαλονίκη, στις 2 Φεβρουαρίου του 2012, όπου επίσης επικράτησε κατανυκτική και εορταστική ατμόσφαιρα, και όπου είχαν συμμετάσχει, μεταξύ άλλων, ο Βίκτωρας Τσιλώνης, ο Γιώργος Καλιεντζίδης, ο Ηλίας Κουτσούκος, η Εύη Καρκίτη, ο Κυριάκος Αθανασιάδης, ο Χαράλαμπος Γιαννακόπουλος και ο υπογράφων. Φιλοδοξούμε να στήσουμε κι άλλες τέτοιες εκδηλώσεις, και έχουμε στο πρόγραμμα έναν Μαραθώνιο Ανάγνωσης του «Ουράνιου Τόξου της Βαρύτητας» του Τόμας Πύντσον, στα γενέθλια του συγγραφέα, στις 8 Μαΐου, καθώς και του «Στο Δρόμο» του Τζακ Κέρουακ, στις 5 Σεπτεμβρίου, ημέρα της πρώτης έκδοσης!

3 Φεβρουαρίου 2016
Αθήνα

Έργο του Κώστα Τσώλη / Τζένημις Τζόους

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Peter Hall

Το θέατρο ως μάσκα

Ιστορίες αλλιώς // Επειδή, όμως, το θέατρο είναι μη πραγματικό, ψέμα και μίμηση, η βίωση των αισθημάτων αυτών πρέπει, για να γίνεται δεκτή και να μεταδίδεται ως συγκίνηση, να δίνεται με κάποιο συνειδητό μέτρο και συγκράτηση

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

titos_christodoulou@hotmail.com

Εξορισμού, η μάσκα είναι ένα ψέμα. Σκοπός της είναι να κρύψει, να δώσει ένα άλλο πρόσωπο σε αυτόν που κρύβει το δικό του πίσω της. Ψέμα είναι, όμως, και το ίδιο το θέατρο. Κάθε παράσταση, όπως το λέει η λέξη, «παριστάνει», προσποιείται κάτι απόλυτα μη πραγματικό. Παριστάνει προσποίηση πράξεων και προσποίηση αισθημάτων. Προσποιείται ότι είναι κάτι που δεν είναι. Κι ωστόσο, κάθε παράσταση, κάθε έργο και κάθε ηθοποιός αξιολογούνται ως προς την «αλήθεια» τους. Αλλά, εδώ ισχύει η κωμική ρήση του George Burns, του Αμερικανού κωμικού ότι «ο ηθοποιός χρειάζεται να είναι αληθινός, κι αν μπορεί να το προσποιηθεί αυτό, τότε η επιτυχία είναι εξασφαλισμένη!». Μ' όλο το εξυπνο χιούμορ της αυτή είναι μια σοφή αλήθεια. Το μόνο αληθινό σε μια παράσταση είναι τα στοιχεία του ψεματός της, ως παράστασης: οι ηθοποιοί, το κοινό, το θέατρο. Εντείνει το παράδοξο αυτό, και το ότι το θέατρο είναι, παράλληλα, η μόνη μορφή τέχνης που είναι συνώνυμη του «ψέματος» και της «απάτης». Καταγγέλλεται ο ψεύτης, ο απατεών, ότι «παίζει θέατρο», ότι «υποκρίνεται»: όπως, κυριολεκτώντας, ο ηθοποιός.

Που είναι, όμως, «φως» ως προς ποια αλήθεια; Διότι, όπως κι η λογοτε-

χνία, το θέατρο είναι ένα ψέμα που υπηρετεί την αλήθεια. Εξαιρείται σε μια καλή παράσταση η «αλήθειά» της, στον ηθοποιό η «ειλικρίνειά» του, σε μια παραγωγή η «πειστικότητα» της, οι «πραγματικότητες» που αγγίζει. Ποια είναι, λοιπόν, αυτή η «αλήθεια» που κοινώνει το θέατρο, από την οποία αντλεί την κύρια αρετή του, τη διδακτικότητα αυτή χάρις στην οποία η παράσταση αποκαλείται «διδασκαλία»; Δεν είναι, βέβαια, γεγονотικές, περιστασιακές αλήθειες, τα συμβεβηκότα κι ενδεχομενικά πράγματα, η σκόνη και τύρβη των καιρών. Ζωή κι αλήθεια του θεάτρου η αλήθεια της ζωής, οι ανθρωπολογικές μας σταθερές, η εσώτερη φύση του ανθρώπου και του κόσμου όπως τον βιώνει και οικειούται. Η αγάπη, η οργή, η ζήλια, η ευτυχία, η περιπέτεια κι η ανατροπή, ο θάνατος ακόμη, τα πάθη που μας τρέφουν ή καταστρέφουν. Αυτά ζει και μιμείται στην σκηνή ο ηθοποιός. Από την εποχή του αρχαίου δράματος, το θέατρο κι ο μύθος συνεργάστηκαν για να σχολιάσουν, να δοκιμάσουν εξηγήσεις για τα μεγάλα μυστήρια της ζωής: τη γέννηση και την επιθυμία, τον έρωτα και τον θάνατο, την εκδίκηση και τη συγχώρεση. Αυτά είναι το υλικό του θεάτρου, όντας η βασική ύλη της ζωής. Κάθε εποχή, και το θέατρό της, καλείται να τα επανεξετάσει, γιατί «δραματική» επιμένει η ανάγκη μας να τα εννοήσει, να διαχειριστεί τα αισθήματα και τις συγκινήσεις που μας ορίζουν.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Το ψέμα που λέει αλήθειες

Επειδή, όμως, το θέατρο είναι μη πραγματικό, ψέμα και μίμηση, η βίωση των αισθημάτων αυτών πρέπει, για να γίνεται δεκτή και να μεταδίδεται ως συγκίνηση, να δίνεται με κάποιο συνειδητό μέτρο και συγκράτηση. Ηθοποιοί και κοινό μοιράζονται το συναίσθημα, αλλά παραμένουν - όπως δεν συμβαίνει στη ζωή - σε έλεγχο και μετρίασμό της έκφρασής του. Η έλλειψη ελέγχου, επιμένει ο Hall, «δεν δημιουργεί τέχνη, ούτε βοηθάει στην εκτίμησή της». Το αίσθημα στην τέχνη χρειάζεται κάποια γαλήνη. Και απόσταση. Χρειάζεται μια κάποια απόσταση, παρατήρηση ο David Hare, «ώστε να μπορούμε ταυτόχρονα να αισθανόμαστε και να παρατηρούμε, να σκεφτόμαστε». Κι είναι αυτή, ακριβώς, την απόσταση, την εξαντικειμενοποίηση της παρατηρούμενης ζωής, που διασφαλίζει η μορφή, η φόρμα. Δεν βρισκόμαστε στο άναρχο παιχνίδι της υποκριτικής των παιδιών, που ζουν το παιχνίδι τους, παίζουν για τον εαυτό τους, ώστε αυτά να μάθουν: σαν «θεραπεία». Που όρος συμμετοχής

φέρει στα αλήθεια.

Ζει τον μετά τον Στανισλάφσκι καιρό της η νεωτερική ηθοποιία, σύρει τη διαχωριστική γραμμή του ο Peter Hall. Με τον νου στο γέμισμα της οθόνης με το ζουμαρισμένο εγώ του, ο ηθοποιός εξεγείρεται στην ιδέα πειθαρχιών που περιορίζουν την ατομικότητά του. Κι ωστόσο, παρατηρεί ο μεγάλος σκηνοθέτης, θα ήταν αδιανόητο για τραγουδιστές στην όπερα ή αιδούς του Wagner ή του Mozart να διαμαρτυρηθούν στην ιδέα ότι πριν καν σκεφτούν τα της ερμηνείας - ποιος τύπος προσώπου είμαι εδώ, τι προπαθώ να εκφράσω; - πρέπει να προσαρμοστούν στην πειθαρχία της κατάλληλης αναπνοής, στα κατάλληλα σημεία. Η επικοινωνία του συγγραφέα στο θέατρο γίνεται μέσα από τη δημιουργία μιας συγκεκριμένης, υποδειγματικής «μορφής», «φόρμας» που ο ηθοποιός πρέπει να υιοθετήσει.

Από τις μάσκες στο δράμα, στο θέατρο ως μάσκα

Η μάσκα αντιπροσωπεύει αυτήν ακριβώς την άρνηση του εαυτού, την τιμώ-

Mask» (Αποκαλυφθείς από την Μάσκα) ο Peter Hall, είναι τόσο οι φυσικές μάσκες του ελληνικού αρχαίου δράματος, όσο η «μάσκα» του σαιξπηρικού στίχου, η υποκείμενη δομή της μουσικής του Mozart, οι προσωπικές νότες του Tennessee Williams ή του Samuel Becket. Οι μάσκες υπηρετούν την ανάγκη αυτής της απόστασης ανάμεσα στη βιαιότητα του πραγματικού συναισθήματος και την έντεχνη, υποκριτική έκφρασή του: η μάσκα είναι ο τρόπος του θεάτρου να μιλήσει «για» το συναίσθημα, αντί να το παρελάσει.

Δεν πρόκειται για τις μπαρόκ μάσκες - την απόλυτη οδύνη της τραγικής μάσκας και το σατυρικό, απόλυτο γέλιο της κωμικής. Αυτές αντιπροσωπεύουν την απλοϊκή παιδικότητα της ρωμαϊκής (σκεφθείτε και αμερικανικής) αντίληψης, της μανιαχικής διάκρισης ανάμεσα σε καλούς και κακούς, σε γέλιο και σε κλάμα, την ασπρόμαυρη αντίθεση των Απολύτων, αδρά και κατανοητά, σε μεγεθυνση, αλλά και στρέβλωση, καρικατούρας. Αμφίσημη, αντίθετα, η ελληνική μάσκα είναι πιο εκφραστική, γιατί εκφράζει την πεμπουσία των συναισθημάτων. Εκφράζει ένα φάσμα συναισθημάτων και μian ακρότητα παθών, που πολύ δύσκολα μπορεί να αποδώσει γυμνό το ανθρώπινο πρόσωπο.

Ακόμα πιο αποκαλυπτικό για τον ρόλο των μασκών, εξηγεί ο Hall, είναι το γεγονός ότι δεν μιλούσαν η μία στην άλλη, στο κοίλον του θεάτρου: το κοινό δεν τις έβλεπε σε προφίλ, δεν θα του «έλεγαν» τίποτε, τότε. Αυτό το έκαναν, μεταξύ τους, οι πρωταγωνιστές, που δεν μιλούσαν ποτέ στο κοινό. Ο Χορός ανελάμβανε, τότε, να διερμηνεύσει τους πρωταγωνιστές στο κοινό. Φορώντας την ίδια μάσκα, δεκαπέντε γέροι του Άργους μιλούσαν, με φωνή ή/και κίνηση όλο το έργο, ακόμη κι όταν δεν μιλούσαν. Μία φωνή μιλούσε, άλλη απαντούσε, οι μάσκες έκρυβαν από ποιον, ώστε να ακούγεται συνολική η φωνή - κατανοητή, όμως, επειδή μία. Συμφωνώντας εδώ, διαφωνώντας μετά, η φωνή της κοινής γνώμης που μεταπίπτει, από βεβαιότητα σε αμφιβολία και τ' ανάπαλιν. Το συλλογικό υποσυνείδητο δοκίμαζε τα περίπλοκα επιχειρήματα, πριν τα εκφράσει μια φωνή. «Πριν από τον Jung ή τον Freud, πριν από τον Joyce ή τον Becket, η ροή της συνειδήσεως ήταν ήδη επί σκηνής», σχολιάζει ο Peter Hall. Κι ήταν πάντα ολόκληρο το πρόσωπο που έδειχνε τι αισθανόταν η καρδιά. Η μάσκα του Χορού είναι πάντα στραμμένη στο κοινό, διηγούμενη την ιστορία του χαρακτήρα. Αντίθετα από την ατομικιστική εποχή μας, όταν ο ηθοποιός διεκδικεί έναν ξεχωριστό χαρακτήρα για τον εαυτό του, μian ατομική προσωπικότητα, με έναν πολύ διανοητικό, βαθύτερο τρόπο, η μάσκα απελευθέρωνε το μέλος του αρχαίου δράματος. Μην δεσμευόμενος από τη στενή συνεπή προσωπικότητα του ατομικού χαρακτήρα, μέσα από τη μάσκα το μέλος του Χορού ενεργεί κι εκφράζεται ως μέλος μιας σύνθετης ομάδας, ανοικτό να δοκιμάσει ένα ευρύ φάσμα αισθημάτων. Ο ηθοποιός διανοίγεται σε μian απειρία δυνατοτήτων για επιλογή. Μέσα από τη «μορφή», μέσα από τη μάσκα, στο άγνωστο της απόστασης από τον χαρακτήρα, ο ηθοποιός είναι ελεύθερος να χρησιμοποιήσει όλον τον τον εαυτό, να γίνει στ' αλήθεια η μάσκα.*

*Ο γράφων είχα την ευκαιρία να πάρω συνέντευξη τον Πίτερ Χολ στο Λονδίνο, με αφορμή τη ρηθικέλευσή του παραγωγή των «Βακχών» του Ευριπίδη στο National Theatre.

στο παιχνίδι της υποκριτικής είναι να γίνει σεβαστή αυτή ως αλήθεια. Στο δράμα, οι ηθοποιοί παίζουν για τους άλλους, τους θεατές, και φροντίζουν να διατηρηθεί η απόσταση της «συνενοχής» με το κοινό στο «ψέμα» της παράστασης. Η «αλήθεια», ως αρετή της παράστασης, αφορά τον σεβασμό στην απόσταση αυτή, στην «συνενοχή» της υπηρεσίας του θεάτρου ως μορφής τέχνης. Τόσο με την επιμελή τήρηση των στοιχείων της μορφής της δραματικής τέχνης: αυτά, π.χ., που απέρριψε για το δράμα η «Ποιητική» του Αριστοτέλη, τον μύθο, τον (ηδυσμένο) λόγο, το ήθος (χαρακτήρα), την διάνοια, το θέαμα, την μουσική. Με πρώτο, βέβαια, τον μύθο, δηλαδή την ιστορία ή αφήγηση, την πράξη ή τα πάθη (πράξεις εναντίον) μεγαθύμων ανδρών που γνωρίζουν, ως συνέπεια, την πτώση ή τη δικαίωση.

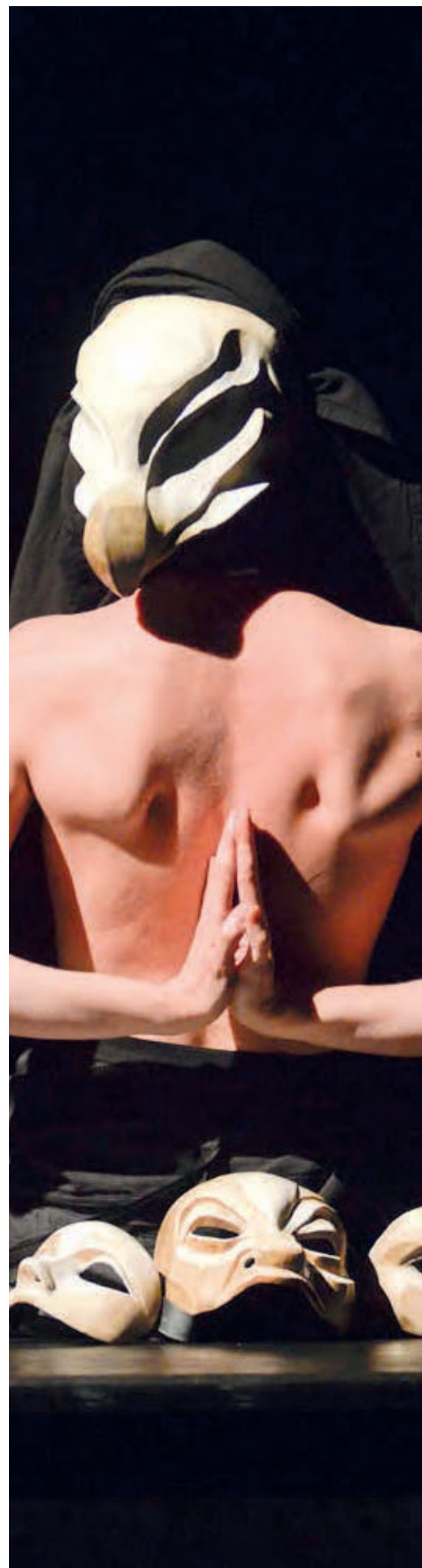
Επιβάλλεται, λοιπόν, η συγκράτηση στα υποδιδόμενα αισθήματα, μια διακριτική απόσταση από τον ρόλο, τόσο όσο να υποδεικνύεται στον θεατή ο έλεγχος που ασκεί στο παίξιμό του ο ηθοποιός, εκείνη η αδιόρατη «ούγια» πίσω από την ραφή, ίσα που να ομολογείται από τον ηθοποιό, κατά συγκράτηση, στον θεατή η αμοιβαία τους συνενοχή στο ψέμα της υπόκρισης που υπηρετεί τη φιλοσοφική αλήθεια των νοημάτων. Η αναγνώριση της τέχνης ως τέτοιας, ως «μίμησης» της ζωής. Φιλοδοξία είναι η υποκριτική του πάθους να είναι πειστική, αλλά όχι πείθοντας τον θεατή ότι ο ηθοποιός υπο-

Από την εποχή του αρχαίου δράματος, το θέατρο κι ο μύθος συνεργάστηκαν για να σχολιάσουν, να δοκιμάσουν εξηγήσεις για τα μεγάλα μυστήρια της ζωής: τη γέννηση και την επιθυμία, τον έρωτα και τον θάνατο, την εκδίκηση και τη συγχώρεση

τητα ως πειθαρχία στη δοσμένη φόρμα. Η ηθοποιία είναι, εδώ, με τον ίδιο τρόπο «τροπική», όπως οι παραδοσιακοί ήχοι, δρόμοι ή μακάμια της μουσικής. Η «αλήθεια» βρίσκεται στην δοσμένη από τον συγγραφέα φόρμα του δράματος, στον «τρόπο» της μουσικής, στην τιμιότητα του ηθοποιού να γίνει η φωνή αυτού του «άλλου» που απέρριπτα κοινωνεί η μάσκα στο θέατρο, ή το θέατρο ως μάσκα.

Οι μάσκες που φοριόντουσαν στο αρχαίο δράμα δεν εξυπηρετούσαν, όπως ετοιμώς εξηγείται, τις πρακτικές ανάγκες λίγοι ηθοποιοί να εναλλάσσονται σε περισσότερους ρόλους, ή, άνδρες ηθοποιοί να υποδύονται γυναικείους ρόλους, ή... να ενισχύεται η φωνή του ηθοποιού (!!!). Μάσκες, εξηγεί στο βιβλίο του «Exposed by the

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Φωτογραφία:
Χρήστος Διαμαντής

Συνέντευξη // Το «Ηδύφωνο» συνομιλεί με την Ευτυχία Παναγιώτου για τη δυνατότητα να ξαναγίνει η ποίηση, στη δημόσια εκφορά της, γοητευτική, ενόψει της ιερουργίας που θα λάβει χώραν το προσεχές Σάββατο στο «Πρόζακ», στη Λευκωσία, σε ερωτικές νουάρ αποχρώσεις

ΜΑΡΙΑ ΜΗΝΑ
minam@simerini.com

Το ξέρουμε πως δεν υπάρχουν προσφυσείς ορισμοί για την ποίηση, είτε αυτή αναγιγνώσκεται δημόσια, είτε βιώνεται ως μέρος μίας μοναχικής μυσταγωγικής διαδικασίας. Μπορούμε να την κουβαλούμε στο δέρμα μας, να τη μνημονεύουμε όποτε ξεμένουμε από στωμύλες εκφορές, να της πηγαίνουμε κόντρα ή να την αφήνουμε να μας πετχαίνει κατάκαρδα ή και ξώφαλτα, ανάλογα με τις εκάστοτε (αντι)στάσεις μας. Η διαδικασία, οι αποχρώσεις, οι λειτουργίες και οι συνυφάνσεις κάθε φορά αλλάζουν. Το προσεχές Σάββατο, 13 Φλεβάρη, μία ιδιόζουσα, για τα κυπριακά δεδομένα, μυστικιστική εμπειρία θα βιώσουμε, όσοι βρεθούμε το βράδυ στις εννιά στο καφενείο/αναγνωστήριο «Πρόζακ» στη Λευκωσία. Ποιήματα και μουσικές, σε ένα μοναδικό πάντρεμα, θα εκτυλίζονται, μέσω απαγγελιών, ύποπτες ερωτικές ιστορίες. Η ποιήτρια Ευτυχία Παναγιώτου (συνέντευξη της οποίας φιλοξενήθηκε στο «Ηδύφωνο» τον περασμένο Αύγουστο), αναλαμβάνει χρέη ιερουργού. Συνδαιτυμόνας της, η Μαριλένα Ζαχαίου. Η Ευτυχία μάς μίλησε για τη δυνατότητα να ξαναγίνει η ποίηση, στη δημόσια εκφορά της, γοητευτική, για τις θελκτικές υποσχέσεις της νύχτας, καθώς και για τη σωτηρία, που δεν είναι παρά μόνο ένα πρόσχημα.

Στην εκδήλωση, που θα λάβει χώραν το επόμενο Σάββατο, θα είσαι η ιερουργός. Η ποίηση λοιπόν ως ιερουργία, η ιερουργία ως ποίηση ή και τα δύο;

Η νύχτα αυτή δεν θα είναι μια ποιητική βραδιά όπως την έχουμε συνηθίσει. Αποφασίσαμε να ρισκάρουμε. Θέλησα να συμμετάσχω για να απαντήσω σε ένα ερώτημα που με απασχολεί: μπορεί να ξαναγίνει η ποίηση, στη δημόσια εκφορά της, γοητευτική, μπορεί να επιδράσει στον δέκτη της μ' εκείνο τον ακαριαίο τρόπο που ξέρουμε; Αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, δεν απολαμβάνουμε ποτέ πραγματικά τα ποιήματα ακούγοντάς τα όλα μαζί μονοκοπανιά.

Στη δεύτερη νύχτα, που δέχτηκα να αναλάβω και που θα επαναλάβω κάπως τροποποιημένη στη Λευκωσία, εστίασα στη διαδικασία, σε εκείνο το αδιόρατο νήμα που συνδέει αισθήσεις και σκέψεις, ψυχική και σωματική συνθήκη.

Όσοι συμμετέχουμε, προετοιμαζόμαστε μέρες: μαζεύουμε ετερόκλητο υλικό, ακολουθεί μιζάζ, πάντρεμα ήχων, εναλλαγή ποιημάτων και τραγουδιών γύρω από μια ιστορία ή θέμα, προσδιορισμό των εντάσεων αλλά και ρύθμιση του φωτισμού. Το συναίσθημα που συνδέει ένα τόσο διαφορετικό υλικό (ποπ/ροκ, υψηλή ποίηση, παράδοση, διάσπαρτες φωνές ποιητών διαφορετικής εποχής) ενώνει και εναρμονίζει. Τι σχέση έχει με αυτά η «ιερουργία»; Η λέξη εμπεριέχει κάτι από τη σεμνότητα της προσφοράς (εφόσον έχουμε ως αρχή μας να μην προβάλλουμε δικά μας ποιήματα) αλλά και τη χάρη μιας τελετουργίας, εφόσον η νύχτα είναι

σκινοθετημένη, επιτελεστική, αφήνονας χώρο και για το αναπάντεχο.

Ο εύληπτος τίτλος, κάτω από τον οποίο υπάγονται οι ποιητικές βραδιές, υπομνήσκει ότι η ποίηση δύναται (και) να μας σώσει τη ζωή.

Αυτά κάνει η νύχτα: υπόσχεται... Ενίοτε παραπλανά. Ας μην τα εξηγήσουμε όλα όμως. Με τον τίτλο υπονοούμε ότι, αν πιστέψουμε σε στίχους, αν αφουγκραστούμε τη φωνή των ποιητών, ενδέχεται η ζωή μας να πάρει άλλα μονοπάτια. Για παράδειγμα, να εισέλθουμε σε ένα χώρο πλούσιο σε συνειρμούς, αναδρομές, συναντήσεις με νέους ανθρώπους ή νέες ιδέες. Λίγο είναι; Η σωτηρία είναι μονάχα πρόσχημα. Ελπίζω πάντως και σε μια μετατόπιση της αντίληψής μας για την ποίηση. Μετατόπιση προς το τι κάνει (όχι το τι είναι).

Τι απογίνονται εκείνα τα ποιήματα που «επιμένουν πως δεν είναι, κι ούτε θα γίνουν ποτέ, κανονικά ερωτικά τραγούδια»;

Αυτά θα ακουστούν, άλλοτε ολόκληρα άλλοτε ημιτελή, σε νέο περιβάλλον ή από άλλη φωνή. Όλα αυτά τα ποιήματα αρνούνται να υποκύψουν σε κλισέ και σε έτοιμες γνώσεις για τον έρωτα, ζητάνε τη χειραφέτησή τους. Κυρίως ζητάνε να ανακυκλωθούν σε άλλα σώματα, να αποκτήσουν νέες σημασίες και να εξαντληθούν από ερωτική δράση.

Ποια η ανταπόκριση του αθηναϊκού, ως επί το πλείστον, κοινού στις μηνιαίες αυτές «ιερουργικές» συναντήσεις (σε σύλληψη του ποιητή και μεταφραστική ποίησης Γιάννη Αντιόχου);

Στην Αθήνα, μία νύχτα τον μήνα, ιερουργεί διαφορετικός ποιητής, επομένως η νύχτα δεν είναι ποτέ η ίδια. Είχαμε ευτυχισμένες στιγμές: εμπνευσμένα σκίτσα, συμμετοχή τουριστών, αιφνίδιες αναγνώσεις (γιατί κάποιος ντρέπεται στην αρχή), καταγραφή στίχων σε σημειωματάρια, α καπέλα τραγουδι, ερωτικές χειρονομίες. Βλέπεις πού και πού ανθρώπους που έρχονται μόνοι, κάθονται μέχρι το τέλος, κοιτάνε αμίλητοι πίνοντας το ποτό τους. Σε γενικές γραμμές, όσοι έρχονται συζητάνε, πίνουν, ζουν στον μικρόκοσμο της παρέας τους, κι αφήνουν τους ήχους να τους κατακλύζουν. Όταν κάποιος πλησιάσει στο μικρόφωνο να απαγγείλει ένα ποίημα, δεν πέφτει καρφίτσα. Κάθε φορά έχουμε νέους επισκέπτες. Αυτό ίσως οφείλεται και στον δικό μας ενθουσιασμό, δεν ξέρω. Η ανταπόκριση και το αισθητικό αποτέλεσμα μου ανέτρεψαν πάντως την αίσθηση ότι η ποίηση αποδυναμώνεται όταν εμφανίζεται «δημόσια». Αυτό όμως δεν αντικαθιστά με τίποτα την προσωπική σχέση που έχει ο καθένας μας με την ποίηση.

Πληροφορίες:
Last night a poet saved my life
Θέμα νύχτας:
"This is not a Love song"
Σάββατο, 13 Φεβρουαρίου,
9:00 μ.μ.
Πρόζακ, Μέδωντος 3Α, Λευκωσία
τηλ.: 22104244
Είσοδος ελεύθερη
Θα διατίθενται αντίτυπα του τελευταίου βιβλίου της Ευτυχίας Παναγιώτου, «Χορευτές» (Κέδρος, 2014).

www.simerini.com.cy

ΧΡΗΣΤΟΣ Α. ΜΙΧΑΗΛ
christos.a.michael@gmail.com

Όσοι γνωρίζουν προσωπικά τον Μάνο Ελευθερίου διακατέχονται μάλλον από την αίσθηση ότι δεν έχει ταξιδέψει και πολύ. Δεν είναι μόνο η μαζεμένη και συγκρατημένη εξωτερική του εμφάνιση και συμπεριφορά, ούτε ο αέρας δωματίου που αποπνέει όταν συνομιλείς μαζί του. Είναι ίσως και η βαθιά ενασχόλησή του με το χαρτί, με τα αρχεία, με τις αποθήκες της μνήμης που βρίσκονται κρυμμένες, μπερδεμένες και σκονισμένες μακριά από κάθε εξωστρέφεια που ενδεχομένως να τους πρέπει. Φωτογραφίες και γράμματα, χειρόγραφα και αφιερώσεις, μελανοδοχεία και κονδυλοφόροι, ζωγραφιές και βιβλία. Είναι ο σιγανός τόνος της φωνής, η εμμονή με αντικείμενα και καταστάσεις που δεν χρειάζεται να ταξιδέψεις για να συναντήσεις. Αρκεί να έχεις μια καλή συναίσθηση του χρόνου και της επίδρασης αυτού πάνω στην ύλη, στο σώμα και στο μυαλό, που ούτως ή άλλως δεν γνωρίζει σύνορα και περιορισμούς.

Όσο, ο ποιητής των τραγουδιών Μάνος Ελευθερίου μοιάζει να κάνει τα πάντα για να μας εξασφαλίσει τα εισιτήρια, προκειμένου να ταξιδέψουμε εμείς, οι ακροατές, οι αναγνώστες, οι συμπάσχοντες των ποιημάτων του που έμελλαν να γίνουν τραγούδια και να μοιραστούν σε εκατομμύρια στόματα, τόσο βάσει της γεωγραφικής κατανομής του Ελληνισμού ανά τον κόσμο, όσο και βάσει της χρονικής· ο Μάνος Ελευθερίου τραγουδιέται συνεχώς και αδιαλείπτως από το 1963 από νέους, μεσήλικες, γέροντες. Τραγουδήθηκε επίσης από εκείνους που δεν είναι πια κοντά μας.

Τα επαναλαμβανόμενα πάθη ως κομμάτι μιας εξιλέωσης

Δεν είναι μόνο το χιλιοτραγουδισμένο «άλλος για Χίο τράβηξε κι άλλος για Μυτιλήνη/ κι άλλος στις Σύρας τα στενά αίμα και δάκρυα πίνει», ούτε απλώς τα χιλιοσημαδεμένα «ένδοξα Παρίσια», ούτε καν μόνο το φορτωμένο ιστορικότητα και επιφορτισμένο με τη μνήμη του συμβόλου της επανάστασης Ερνέστο Τσε Γκεβέρα «Απ' το Ροζάριο στη Σάντα Λουκία/ είναι χιλιόμετρα φως και δροσιά/ μη σταματήσεις για νερό και εκκλησιά/ τρέχει κι ο θάνατος μέσα στη φυτεία». Ο Μάνος Ελευθερίου έχει καρφώσει σταδιακά μέσα στα χρόνια τις δικές του πινέζες στον χάρτη της μνήμης. Μιας μνήμης μικτής και διαρκούς, που δεν διανοείται να παραιτηθεί από το καθήκον της: την επανάληψη των παθών ως κομμάτι εξιλέωσης, προσωπικής, συλλογικής, καθολικής.

Έτσι, τον βρίσκουμε να περιγράφει με τη σιγουριά της πραγματικότητας την Κατερίνη, σε ένα παράλληλο σύμπαν που θα μπορούσε να είχε βιώσει, αλλά δεν βίωσε ποτέ. «Το τρένο φεύγει στις οκτώ/ ταξίδι για την Κατερίνη/ Νοέμβρης μήνας δεν θα μείνει/ να μη θυμάσαι στις οκτώ/ το τρένο για την Κατερίνη» μάς λέει και συμπληρώνει «σε βρήκα πάλι φανκικά/ να πίνεις ούζο σου Λευτέρη». Τα μέρη πραγματικά, το ουζερί του Λευτέρη υπαρκτό κι εκείνος να μην έχει πατήσει ποτέ το πόδι του στην Κατερίνη μέχρι και σήμερα. Πώς γίνεται; Μια αφήγηση από κάποιο φαντάρο με τον οποίο υπηρετούσαν μαζί τότε, στα Ιωάννινα, η περιγραφή μιας ιστορίας από ένα περιστατικό σε ένα ουζερί της Κατερίνης ονόματι «Λευτέρης» ήταν αρκετά για να γραφτεί ένα συγκλονιστικό τραγούδι.

ΟΙ ΤΟΠΟΙ ΚΑΙ Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥΣ
ΣΤΟ ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟ

Πινέζες στον χάρτη του Μάνου Ελευθερίου

Παρουσίαση // Από την Κόλαση στον Παράδεισο και πάλι πίσω, στη ζωή και στον θάνατο, η μελοποιημένη ποίησή του περιλαμβάνει έναν κόσμο γεμάτο ανθρώπινα, προσωπικά και συλλογικά, ερωτικά, υπαρξιακά και πολιτικά πάθη

Έπειτα, υπάρχει ο «Άγιος Φεβρουάριος», ένας δίσκος με αναφορές στη Μικρασιατική Καταστροφή, στη Σμύρνη, στο Αϊβαλί, στις αιματηρές καταστάσεις του ξεριζωμού και στη μοίρα όσων έχασαν για πάντα ολόκληρο τον κόσμο τους. Τα τραγούδια αυτά δεν είναι γραμμένα για τη Σμύρνη, αλλά για κάτι οριστικά χαμένο όπως η Σμύρνη, όπως έχει πει άλλωστε και ο ίδιος, προσφέροντας τη σωστή ανάγνωση σε ένα κοινό που διψά για ευθείες αναφορές και εύκολες ταυτίσεις με πρόσωπα και γεγονότα. «Είδα κι αγάπες και ντροπές/ να σβήνουνε σαν αστραπές/ είδα και ανθρώπους δίχως νου/ κι άλλους να κλαίν/ κι άλλους να κλαιν και να πονούν/ στη Σμύρνη και στ' Αϊβαλί/ και σ' όλη την Ανατολή» ή «Στα εννιακόσια δέκα οκτώ/ απ' την Μικράν Ασία/ μου 'στειλες κάρτες με στρατό/ και την Αγιά Σοφία/ Κι αυτά συμβαίνουν στον καιρό/ μα από τότε μέχρι εδώ/ σπίτη μείναμε μόνο δυο/ ο Άγιος Φεβρουάριος κι εγώ».

Οι τόποι στον κόσμο του Μάνου Ελευθερίου δεν αποτελούν γεωγραφικούς προσδιορισμούς. Αποτελούν στίγματα μνήμης που χαραχτηκαν ίσως για πάντα στο υποσυνείδητο του νεότερου Ελληνισμού κι ως τέτοια θα πρέπει να αναγνωρίζονται

Η επιρροή μιας μικρής πατρίδας

Οι τόποι πολλοί, μα όλοι μοιάζουν να περιστρέφονται γύρω από έναν άξονα: τη Σύρο. Γεννημένος και μεγαλωμένος εκεί μέχρι τα δεκατέσσερα, μια ηλικία στην οποία πρόλαβε να ενσωματώσει την (παρρηκμασμένη) ατμόσφαιρα του τόπου του και να σχηματίσει μνήμες, εντυπώσεις κι αποθημένα, ο ποιητής μοιάζει να μην μπόρεσε ποτέ (ή να μην θέλησε ή και τα δύο) να αποβάλει την επιρροή της μικρής πατρίδας. Η Σύρος δεν έχει τόσες ρητές αναφορές στα τραγούδια όσοι πιστεύει αρχικώς (ίσως λόγω της εμμονής σε όλο το υπόλοιπο έργο του), ωστόσο αποτελεί τον άξονα που γύρω του περιστρέφεται ένα σύμπαν. Από εκεί ξεκίνησε κι εκεί μοιάζει να επιστρέφει. «Άλλος στις Σύρας τα στενά/ αίμα και δάκρυα πίνει», «ήρθες να μου πεις κρυφά κι έμένα/ τον καημό της Φραγκοσυριανής», αλλά και «Είσαι η Πρέβεζα, τα Γιάννενα και το Κιλκίς/ το Μεσολόγγι, ο Πόντος και η Ερμούπολις». Ίσως και να 'ναι το κλειδί.

Από το Πασαλιμάνι, την Κοκκινιά, την Τριψιδιά, την Καισαριανή, οδό Φαβιέρου και την Ακομινάτου, στη Χαλκίδα, στη Νιγρίτα, στο Ανάπλι, στη Μονεμβασιά και στο Γαλαξίδι, από την Τροία, τα βουνά της Αλβανίας, τον Ιορδάνη, το Πακιστάν, τη Βαρσοβία και τον Γάη, στην Καρχηδόνα, στη Νέα Ορλεάνη, στο Παρίσι, στην Αραγονία και στη Γιοκοχάμα, ο Μάνος Ελευθερίου ποτίζει με μνήμη τον παγκόσμιο χάρτη του, ταξιδεύοντάς μας εκεί όπου υπάρχει λόγος για να ταξιδέψουμε. Από την Κόλαση στον Παράδεισο και πάλι πίσω, στη ζωή και στον θάνατο, η μελοποιημένη ποίησή του περιλαμβάνει έναν κόσμο γεμάτο ανθρώπινα, προσωπικά και συλλογικά, ερωτικά, υπαρξιακά και πολιτικά πάθη. Οι τόποι στον κόσμο του Μάνου Ελευθερίου δεν αποτελούν γεωγραφικούς προσδιορισμούς. Αποτελούν στίγματα μνήμης που χαραχτηκαν ίσως για πάντα στο υποσυνείδητο του νεότερου Ελληνισμού κι ως τέτοια θα πρέπει να αναγνωρίζονται.

ART AERI LTD

Γεράρδος Μερκάτορ

Ο Γεράρδος Μερκάτορ γεννήθηκε στις 5 Μαρτίου 1512 και πέθανε στις 2 Δεκεμβρίου 1594. Ήταν Βέλγος χαρτογράφος, φιλόσοφος και μαθηματικός. Σημαντική θεωρείται η συνεισφορά του στον κλάδο της χαρτογραφίας και συγκεκριμένα ο παγκόσμιος του χάρτης, του 1569, στον οποίο απεικονίζονται πορείες ναυσιπλοΐας. Ο Μερκάτορ γεννήθηκε στην πόλη Ρουπελμόντε στην Επαρχία της Φλάνδρας (σημερινό Βέλγιο). Παρακολούθησε κύκλους μαθημάτων στο Πανεπιστήμιο του Λέουβεν. Ο Μερκάτορ είναι κυρίως γνωστός για τις χαρτογραφικές του πραγματείες. Περί το 1535-1536 συνεργάστηκε με τον Γκέμα Φρίσιους και τον Γκάσπαρ φαν ντερ Χέιντεν για την κατασκευή μιας υδρόγειου σφαίρας. Ο πρώτος δικής του κατασκευής χάρτης υπήρξε ένας της Παλαισίνης (1537), τον οποίο ακολούθησε ένας παγκόσμιος χάρτης (1538), καθώς και ένας της Επαρχίας της Φλάνδρας (1540). Το 1544, λόγω των επαφών του με προτεστάντες, ο Μερκάτορ διώχθηκε ως αιρετικός και καταδικάστηκε. Εξέτισε ποιητή επτά μνημών μέχρις ότου, κατόπιν παρέμβασης των πρυτανικών Αρχών του πανεπιστημίου, απαλλάχθηκε των κατηγοριών, οπότε και επέστρεψε στο επιστημονικό του έργο. Το 1552 μετακόμισε στο Ντούισμπουργκ, όπου και άνοιξε τη δική του επιχείρηση κατασκευής και πώλησης χαρτών. Από το εργαστήρι αυτό προήλθε ένας εξάπτυχος χάρτης της Ευρώπης (1554). Ο Μερκάτορ δίδαξε μαθηματικά στο ακαδημαϊκό κολέγιο της πόλης, ενώ το 1564 έχοντας πια μια πλειάδα χαρτών στο ενεργητικό του· διορίστηκε αυλικός κοσμογράφος, υπό τον Γουλιέλμο, Δούκα του Γιούλιχ-Κλεβ-Μπεργκ. Το 1569 ο Μερκάτορ επινόησε μια νέα οπτική χαρτογραφική απεικόνιση, η οποία περιλάμβανε παράλληλες γραμμές για το γεωγραφικό μήκος και πλάτος, στοιχείο που διευκόλυνε την απεικόνιση ναυσιπλοϊκών γραμμών ως ευθειών αντί καμπύλων. Επίσης εισήγαγε τη λέξη «Άτλας» στην επιστήμη της χαρτογραφίας, η οποία πλέον σηματοδοτήσε τη συλλογή διάφορων χαρτών. Ο πρώτος τέτοιος Άτλας, με τίτλο «Theatrum Orbis Terrarum», εκδόθηκε από τον επίσης φημισμένο Αβραάμ Ορτέλιους κατόπιν παρότρυνσης του Μερκάτορ, ο οποίος κατασκεύασε έναν δικό του σε πέντε τεύχη. Το πρώτο εκδόθηκε το 1578 και αποτελείτο από διορθωμένες εκδοχές των χαρτών του Πτολεμαίου. Τα επόμενα χρόνια προστέθηκαν και άλλοι χάρτες της Γαλλίας, της Γερμανίας και των Κάτω Χωρών, ενώ αργότερα συμπεριλήφθηκαν τα Βαλκάνια και η Ελλάδα. Μετά τον θάνατο του Μερκάτορ το 1595, ο γιος του Ρούμολντ συνέχισε το έργο του πατέρα του με την προσθήκη όλο και περισσότερων γεωγραφικών περιούχων. Οι υδρόγειοι σφαίρες του -την τέχνη των οποίων έμαθε πλάι στον Φρίσιους- υπήρξαν κατασκευές τελευταίας τεχνολογίας στην εποχή τους.

Για περισσότερες πληροφορίες
αποταθείτε στο www.artaeri.com.
Μακαρίου 71, Λ/σία

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Two days in Paris

Όσοι αφέθηκαν στη ρομαντζάδα των «Before sunrise» και «Before sunset» (αλλά και του πιο πρόσφατου «Before Midnight») δεν θα πουν όχι στο σκηνοθετικό ντεμπούτο της μαντάμ Ζιλί Ντελπύ. Το σκηνικό το φαντάζεστε: Το αιώνιο Παρίσι του φλερτ αλλά και των αδιέξοδων ερώτων. Η κινηματογραφική παρτενέρ του Ίθαν Χοκ προφανώς μάς αφηγείται μια προσωπική της ρομαντική ιστορία. Επιστρατεύει τον μπαμπά και τη μαμά για να παίξουν (τι άλλο;) τους γονείς της και πάει βόλτα σε όλα τα αγαπημένα στέκια της Πόλης του Φωτός. Μαζί της κουβαλά την παριζιάνικη φινέτσα, την ελαφράδα, τους έξυπνους διαλόγους και το χιούμορ ενός Ερίκ Ρομέρ.

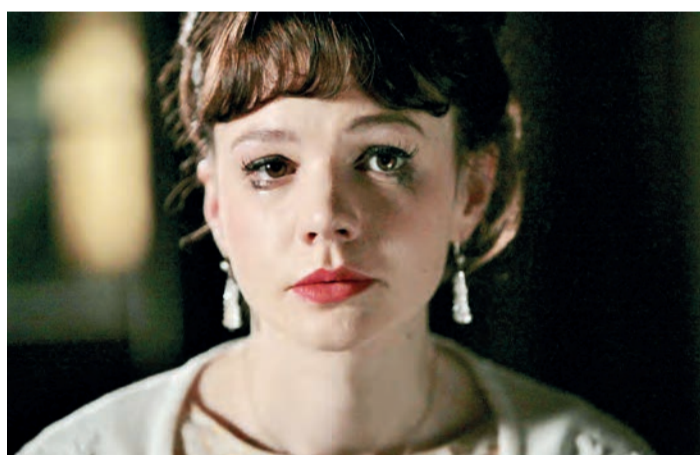

(500) Days of Summer

Ο Μαρκ Ουέμπ στο σκηνοθετικό ντεμπούτο μάς συστήνει με ένα σύγχρονο Δον Κιχώτη, ο οποίος γράφει ευχετήριες κάρτες και πιστεύει στον ιδανικό έρωτα. Η είδηση είναι ότι καταφέρνει να τον ζήσει, για 500 τόσες μέρες. Το πανέξυπνο σενάριο μάς δίνει την εντύπωση ότι γυρίζουμε στην τύχη σελίδες από το ημερολόγιό του, με τη συνοδεία ενός εξαιρετικού σάουντρακ. Ο γοητευτικότερος Γκόρντον-Λέβιτ ανήκει ολοκληρωτικά στη χρυσή εποχή του νεορομαντικού κύματος. Η Ζόε Ντεσανέλ είναι αξιολάτρευτη ως η μούσα του, με όλα τα θέματα που έχει ένα κορίτσι του καιρού μας. Η χημεία ανάμεσα στους δυο τους είναι που κάνει την ταινία να λάμπει.

Κινηματογραφικός νεορομαντισμός

Αφιέρωμα // Μερικές πρόσφατες κινηματογραφικές δημιουργίες που ξυπνούν το αθάνατο πνεύμα του ρομαντισμού

ΛΟΓΓΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ
longinospan@gmail.com

An Education

Αυτή η πανέμορφη οπτικά, αισιόδοξη ταινία, μας αποκάλυψε μια νέα Όντρεϊ Χέμππορν: Λέγεται Κάρεϊ Μίλιγκαν. Ο χαρακτήρας που υποδύεται αντιπροσωπεύει το τέλος της αθωότητας, λίγο πριν οι συνομήλικοί της κάνουν τη μεγάλη επανάσταση των sixties. Ντυμένη στα κοριτσίστικα, λουλουδάτα φορέματά της, υποκύπτει ενσυνείδητα σε γοητευτικό τριαντάρη, που τη μυεί στις χαρές της οικονομικής ελίτ. Η Δανέζα σκηνοθέτιδα Λόνε Σέρφινγκ επιλέγει μια πολύ ενδιαφέρουσα οπτική, αναδεικνύοντας την πορεία της νεαρής προς την ενηλικίωση, αντί να την παρουσιάσει σαν ένα απλό θύμα αποπλάνησης. Ο μάστερ της αποπλάνησης του Πίτερ Σάρσγκααρντ εκπέμπει γοητεία, αλλά και μυστήριο γύρω από τις προθέσεις του.

Το μυστικό στα μάτια της

Αυτή η ταινία από την Αργεντινή κατάφερε να κόψει πρώτη την κορδέλα στο Kodak Theatre, αφήνοντας μια άλλη «Λευκή Κορδέλα» εκτός βραβείων, προκαλώντας έκπληξη οσκαρικών μεγάλων. Η επιτυχία της οφείλεται εν πολλοίς στο αριστοτεχνικό σενάριο, το οποίο τοποθετεί δύο φαινομενικά αντίθετες ιστορίες να επικοινωνούν σαν συγκοινωνούντα δοχεία. Από τη μια ο ανεκπλήρωτος έρωτας του Μπέντζαμιν για την Ιρένε και από την άλλη μια δικαστική ιστορία του παρελθόντος που κουβαλά ένα υπόγειο πολιτικό στίγμα. Τα μάτια των πρωταγωνιστών Ρικάρντο Νταρίν και Σολεδάδ Βιγιαμίλ κρύβουν καλά κρυμμένα μυστικά και πόθους. Η χημεία μεταξύ τους είναι ένα τέλειο αργεντίνικο τανγκό, όπου τα σώματα των εραστών μοιάζουν να πολεμούν το ένα το άλλο.

Two Lovers

Ο σκηνοθέτης Τζέιμς Γκρέι συνεργάζεται για τρίτη φορά με τον Χοακίν Φοϊνίξ, ο οποίος ξεδιπλώνει το πλούσιο υποκριτικό ταλέντο του. Μας θυμίζει εκείνο τον ήρωα από τις «Λευκές Νύχτες» του Ντοστογιέφσκι που περιδιαβάζει τις γέφυρες της Αγίας Πετρούπολης, ζώντας έναν έρωτα, όπως τον έπλασε η φαντασία του. Ο αυτοκτονικός Λέοναρντ είναι στη μέση ενός τριγώνου και πρέπει να αποφασίσει προς τα πού θα πάει: Στην ασφάλεια του προξενιού και στην αγκαλιά της Σάντρας (Βινέσα Σόου), όπως το επιθυμούν οι δικό του; Η στον ρομαντικό έρωτα με την αιγιματική Μισέλ της Γκουίνεθ Πάλτροου; Όσοι είναι εξοικειωμένοι με τον ευρωπαϊκό κινηματογράφο αναγνωρίζουν εδώ το σινεμά του Αντονιόνι ή και του Μπέργκμαν, καθώς το το φιλμ εκπέμπει μια παρόμοια, παρακμιακή γοητεία.

www.simerini.com.cy

Βιβλιxηπλασίες // Χρυσόθεμιx Χατζηπαναγή

«Μια ζώη πέρα από τα σύνορα» Μια περιδιάβαση στον κόσμο των αναμνήσεων μιας Αμμοxωστιανής

Ευγενία Πέτρου Ποιττού

ιαβάζοντας πριν από την έκδοσή τους τις σελίδες των αναμνήσεων της Ευγενίας Πέτρου Ποιττού, ένιωσα να ξαναζώ τα πρώτα παιδικά, εφηβικά και νεανικά μου χρόνια στη θαλασσοφιλή πόλη Αμμόxωστο. Όσα παρόμοια με την απέραντη νοσταλγική αγάπη του γενέθλιου τόπου, ανασύρει η ίδια από το χρονοντούλαπο της δικής της ιστορίας, για να τα μοιραστεί μαζί μας. Προπάντων όμως, για να τα κληροδοτήσει ως κτήμα εσαεί στα παιδιά και κυρίως στα εγγόνια της, διδάσκοντάς τους πατριδογνωσία μέσα από τα ιστορούμενα και τα θρυλούμενα της γενετήριάς της και σιγοψιθιρίζοντάς τους έτσι στην αρχή της αφήγησής της, που μοιάζει σαν παραμύθι: «Γεννήθηκα πέρα από το συρματοπλέγμα, σε μια πόλη βυθισμένη στην άμμο, μια άμμο χρυσή, λεπτή, από όπου πήρε το όνομά της. Αμμόxωστος xωσμένη στην άμμο. Μεγάλωσα σε ένα σπίτι στο κέντρο της πόλης, στο πιο ψηλό σημείο, από όπου είχαμε θέα σε όλες τις κατευθύνσεις: ανατολικά η θάλασσα, βόρεια τα τείχη της παλιάς πόλης με τον πύργο του Οθέλλου και τον φάρο, που φώτιζε κατά τη διάρκεια της νύκτας την είσοδο του λιμανιού της».

Με ορμητήριο αυτές τις αδρές ιστορικογεωγραφικές συντεταγμένες η συγγραφέας ξετυλίγει σαν άλλη Αριάδνη το νήμα της ξενάγησής της, για να μας οδηγήσει από το πατρικό της στα πιο περίοπτα μέρη της Αμμοxώστου. Σε μιαν ατέλειωτη περιδιάβαση, που οι αναπολήσεις της βάζονται στα χρώματα της θάλασσας και τους ιριδισμούς του οριζοντίου από τον Άγιο Μέμωνα ως την Αγία Αικατερίνη και το Κάτω Βαρώσι μέχρι τη Σαλαμίνα και την Καντάρα των αξεχαστων εκδρομικών μας εξορμήσεων. Ένα οδοιπορικό, που ξηννά μέσα μας μιαν ολάκερη ζώη με χιλιάδες μαγικούς κόσμους. Από τις μυρωδιές και τις γεύσεις της κουζίνας της μητέρας, της θείας και της γειτόνισσάς της μέχρι το κατάστημα αποικιακών ειδών του παππού της του Παραλιμνίτη και το μαγαζί νεωτερισμών του πατέρα της. Τη σχολική ζώη από το Δημοτικό ως το Γυμνάσιο Θηλέων της φοίτησής της και αργότερα τα ιδιωτικά σχολεία, όπου διδάχτηκε και έδιδε τη γαλλική γλώσσα, παίρνοντας το βάπτισμα της καθηγήτριας. Την πρωτινή συμβίωση με τους Τούρκους και την ελεύθερη διακίνηση στην εντός των τειχών παλιά Αμμόxωστο. Τα πέτρινα, μα και ηρωικά χρόνια του Απελευθερωτικού μας Αγώνα μέχρι τους καλούς καιρούς πριν από την εισβολή, όπου η πόλη μας έσφουζε όχι μόνο από εμπορική κίνηση, επιτελώντας το τουριστικό θαύμα της Μεσογείου, αλλά και ακτινοβολούσε από πνευματική και πολιτισμική ευxωχία. Μαθητικές θεατρικές παραστάσεις

με αξιοζήλευτο επαγγελματισμό, διαλέξεις επιστημονικού κύρους στον Ε.Φ.Σ.Α., καλλιτεχνικές και φιλολογικές εκδηλώσεις στο καλλιμάρμαρο Λύκειο Ελληνίδων, ανθεστήρια, η ονομαστή γιορτή του πορτοκαλιού και πολλοί άλλοι πανηγυρικοί και επετειακοί εορτασμοί, που προσέδιδαν στην πόλη μας τις ιδιαίτερες νότες μιας λυρικής πανδαισίας και τα έντονα σημάδια μιας απaráμιλλης επίζηλης σφραγίδας. Μέχρι την ώρα, που η δεύτερη εισβολή του Αττίλα εξόρισε τους ανυποψίαστους κατοίκους της, αφήνοντας βουβά τα καμπαναριά των εκκλησιών της, τα σπία έρημα και κάποια από τα κοσμικά ξενοδοχεία βομβαρδισμένα στην όμορφη παραλία της με μια λυπημένη θάλασσα να πενθεί μέσα στον σαραντάχρονο και πλέον θρήνο της εγκατάλειψής της.

Και όμως! Η Ευγενία Πέτρου Ποιττού δεν απελπίζεται και δεν απαισιοδοxεί μπροστά στο συρματοπλέγμα του χωρισμού από την αγαπημένη μας πόλη. Γιατί όχι μόνο αναπολεί τις αλλοτινές ευxισμένες μέρες, αλλά και πιστεύει ακράδαντα πως «πάντοτε στο βάθος αυτής της πληγωμένης καρδιάς μένει η ελπίδα της ένωσης της πολεμικής ζώης με αυτή που θα έλθει». Για τούτο και αντιστρέφει τον Παλαμικό στίχο και διαλαλεί πέρα από διαχωριστικές γραμμές και πάνω από το μένος του κατακτητή, για ν' ακουστεί ως την άκρη του κόσμου: «Το σπίτι που γεννήθηκα δεν το πατούν οι ξένοι. / Στίποι είναι και με προσκαλεί, ψυχρή και με προσμένει».

Ιδεοσκοπιο // Χρυσόθεμιx Χατζηπαναγή

Διαρρήξεως ή Τοιχωρυχίας το ανάγνωσμα

chrysothemisch1@gmail.com

Εκεί που εφήμερος επιλεκτικός αναγνώστης είτε αποκλειστικός τηλεόπτης ειδήσεων - για να μη σε «κλείσουν» ο εαυτός σου και οι άλλοι «ανεπαισθητάς από τον κόσμο έξω» συμπληρώνεις το μενού με το επιδόρπιο καμιάς ανιαρής μικροδιάρρηξης ή έστω μιας κάποιας πιο ενδιαφέρουσας κλοπής, ξάφνου ανακαλύπτεις ότι το ανοσοποιητικό σου σύστημα ενεργοποιείται όχι με τον παγκόσμιας απειλής νεοφανή Ζίκα, αλλά απέναντι στον 10 της χρόνιας πανδημίας. Καθώς, από όσα ανθυγιεινώς πανομοιότυπα ή μεταλλαγμένα αναμσάς μπροστά στην έντυπη και ηλεκτρονική καθημερινή σου βρώση, δοκιμάζεις τώρα ο ίδιος τη φρικωδώς αποτρόπαια γεύση τους, νιώθοντας να σου αναταράζουν δύσπεμπα και εμετικά το δικό σου στομάχι.

Το κτύπημα από επίδοxους ή εξ επαγγέλματος δράστες στη διπλανή πόρτα, αυτή τη φορά εκ περιτροπής και εκ προμελέτης ηχεί στη δική σου, κι ως μιν έχεις το αμφιβόλου αποτελεσματικότητας σύστημα συναγερμού. Κι ως μιν άκουσες, διότι απουσίαζες, δυστυχώς ή ευτυχώς, «κρότον «κλεφτών» ή ήχον», για να παραφράσουμε και πάλι τον Καβάφη. Και ευτυχώς, ίσως, στην περίπτωση σου, γιατί από την επισφαλή ασφάλεια του παρατηρητηρίου σου της απελπιστικής μεν εικονικής δε πραγματικότητας δεν έχεις ασκηθεί σε ψυχολογικούς μηχανισμούς νηφάλιας ψυχραιμίας τοσοούτω μάλλον στην πολεμική τέχνη ζίου ζίτσου επιθετικής αυτοάμυνας. Αν ήταν δυνατόν να διανοηθείς τον εαυτό σου αντιμετώπιζε με κουκουλοφόρους ή ασκεπείς λοστοφόρους να σε στριμώχνουν φιωμένο και πανι-

κόβλιτο σε μια γωνιά με αληθινά είτε ψεύτικα -πού να το ξέρεις- φονικά σύνεργα και βίαια να σε απειλούν να τους αδειάσεις χρήματα και χρυσαφικά!

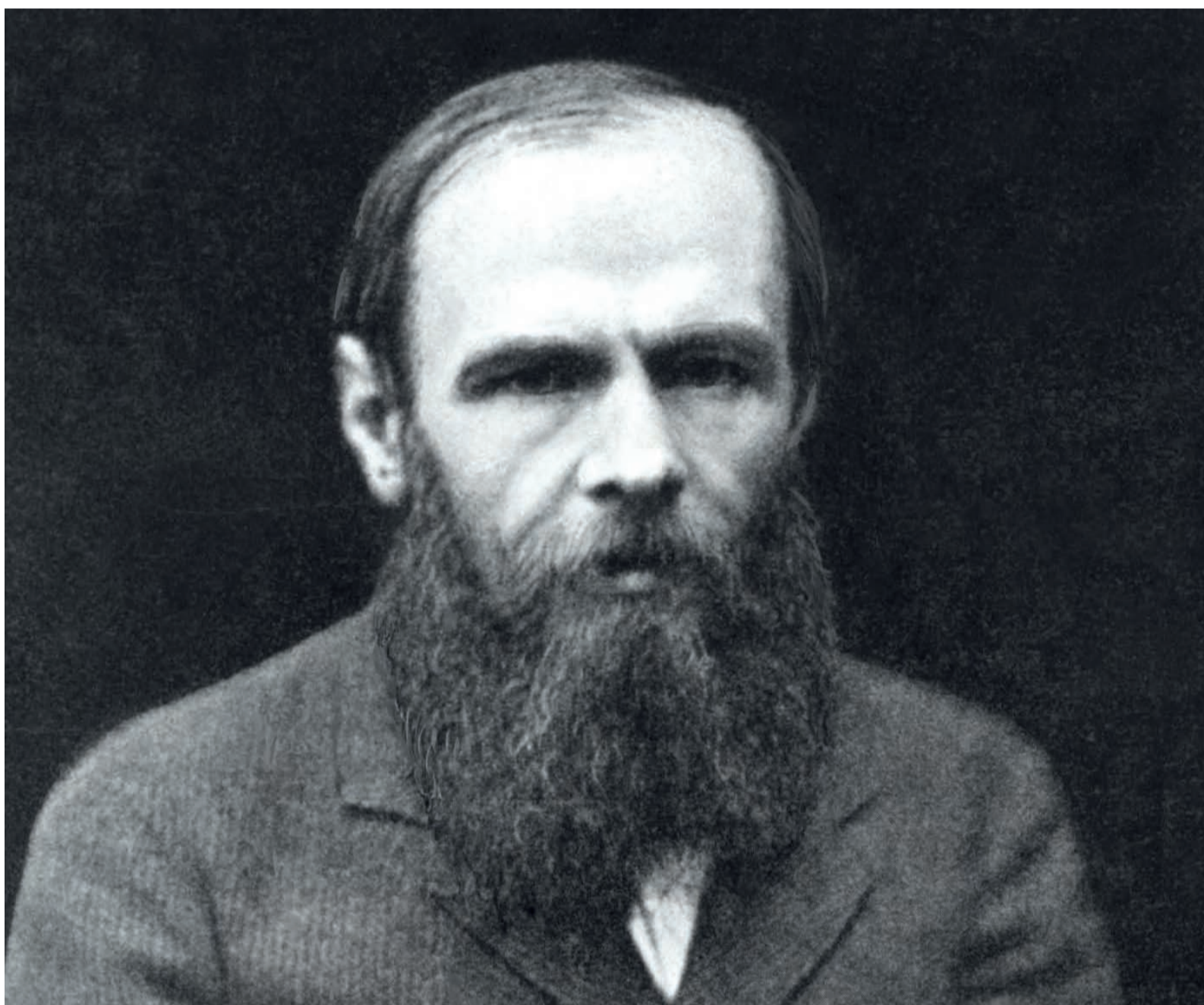
Δεν έπαιζες, λοιπόν, όπως μικρός, το αντιπαιδαγωγικό παιγνίδι με κλέφτες, όταν αφηρωίζονταν νικώντας ή συλλαμβάνονταν στον ύπνο αστυνόμους, μήτε ξυπνούσες κάθιδρος από τηλεοπτικό εφιάλτη, παρά μπαίνοντας στο σπίτι σου κι αντικρίζοντας έντρομος τα πάνω κάτω, συνειδητοποιούσες πως δεν παρέλειψες να είσαι κι εσύ ένα από τα πάμπολλα θύματα των εισβολέων ριφιφι της νύκτας. Των ανενδοίαστων αυτών κακοποιών, που καιροφυλακτούν, ξέροντας πώς και πότε να σου παραβιάσουν το ιερό σου άσυλο με τη θαλπωρή της εστίας να γίνεται μες στο καταχειμώνα σαν από βασιλική λάβα καυτός πάγος και να σου παραλύει τα μέλη. Κι ίσα που διάβάζες επαναπαυμένους τις προηγούμενες μέρες για σύλληψη αυτοκινήτου γεμάτου με διαρρηκτικά εργαλεία κι αγανακτούσες στη συνέχεια για τις απανωτές διαρρήξεις ενός υπό εξιχνίαση κυκλώματος ή για την αυτόματη ταμειακή μηχανή στην πρόσοψη υπεραγοράς, που έκανε φτερά με €40.000 από νυκτόβιους αρχικλέφτες κι αδημονούσες ύστερα σαν σε αυτοεκπληρούμενη προφητεία με το ξάφρισμα κατοικίας εν τη απουσία του ιδιοκτήτη του. Πού ν' αναφέρεις τώρα για χρυσοθήρες, που καταληστεύουν κοσμηματοπωλεία και γίνονται άφαντοι στα κατεχόμενα και πώς να μιν ντραπείς για τις άλλες €40.000 από αποταμιεύσεις καταθετών στη ΣΠΕ Τροόδους, που καταλήγουν στη γυναικεία τσάντα ταμεία. Άλλοι, θα μου πείτε, οι πωρωμένοι διαρρηκτές και άλλοι οι μεγάλοι απατεώνες ή οι μικροί περι-

στασιακοί κλέφτες, που τους θρέφει η πείνα της πενίας και της εξαθλίωσης σε καιρούς ιδίως κρίσης. Αλλά εδώ δεν μιλάμε για τον λιμοκτονούντα και πεντάρφανο ψωμοκλέφτη Γιάννη Αγιάνη των «Αθλίων» του Ουγκώ, που τον έσυραν «στα δικαστήρια εκείνου του καιρού ως «ένοχον κλοπής, διαρρήξεως, διαπραχθείσης νύκτα εις οικίαν κατοκουμένην». Εδώ μένεις άναυδος με την ότι και τόσο πρωτότυπη πρόσφατη ληστεία χρημάτων και χρυσαφικών μισού εκατομμυρίου από «τρύπικες» θυρίδες Τραπεζών, που παραπέμπει σε προγενέστερα αστυνομικά θρίλερ εξαφάνισης θησαυρών από ελλαδικές και άλλες τραπεζικές θυρίδες. Πού να καταφύγεις λοιπόν για τα τιμαλφή ή τις αποταμιεύσεις σου, αν έχεις χάσει την εμπιστοσύνη σου και σ' αυτή την «ασφαλιστική δικλίδα» ή μήπως πρέπει να τα θάψεις στο χώμα σαν τον μακαρίτη τον θείο μου, που έλπριζε να τα βρει απείρακτα από τους Τούρκους εισβολείς, όταν σύντομα θα επέστρεφε στο χωριό του;

Φαίνεται εντέλει ότι μένεις στο έλεος των πάσης φύσεως ποικιλώνυμων εισβολέων, όπως έμεναν και οι αρχαίοι ημών πρόγονοι από τους τοιχωρύχους τους, που για να τους απαλλαγούν είχαν περιφράξει τα υποστατικά τους με πιο στερεούς τοίχους. Αν είναι δυνατό να τους απαλλαγούμε κι εμείς, κτίζοντας κάστρα-φρούρια. Αν μπορούμε να γλυτώσουμε από αυτή τη διαχρονική μάστιγα, που δεν εξαιρεί σχολεία και εκκλησίες. Βλέπε «Σφήκες» του Αριστοφάνη, όπου ο Βλεψίδης ευλόγως υποψιάζεται ότι ο ξαφνικός πλοουτισμός του φίλου του Χρεμύλου οφείλεται στο ότι καταχράστηκε τα πολύτιμα αφιερώματα κάποιου ιερού.

Φιοντόρ Ντοστογιέφκι, Ο παίκτης

Απόσπασμα της βδομάδας // Πρώτα απ' όλα να τελειώνω με τη γιαγιά.
Την άλλη μέρα τα 'χασε τελειωτικά // Επιμελείται η **Μαρία Μηνά**

Ο μεγάλος Ρώσος συγγραφέας έφυγε από τη ζωή στις 9 Φεβρουαρίου 1881 σε ηλικία 59 ετών.

Ένας μήνας πέρασε σχεδόν και δεν άγγιξα τα σημειώματά μου αυτά που τ' άρχισα γεμάτος από άταχτες μα δυνατές εντυπώσεις. Η καταστροφή, που το πλοσίασμά της το προαισθανόμουν τότε, δεν άργησε να πλακώσει, μα χίλιες φορές πιο μεγάλη κι αναπάντεχη απ' ό,τι φανταζόμουν. Όλα τούτα ήταν κάτι παράξενο, άσχημα και μάλιστα τραγικό, τουλάχιστο για μένα. Μου συνέβηκαν διάφορα περιστατικά -σχεδόν θαυμαστά, τουλάχιστο τ' αντιλαμβάνομαι- μολονότι απ' άλλη άποψη και μάλιστα κρίνοντάς τα απ' τον κύκλο όπου περιστρεφόμουν τότε, ήταν μάλλον κάτι πιο λίγο από συνηθισμένα. Ίσαμε τώρα δεν μπορώ να νιώσω τον εαυτό μου! Κι όλα αυτά πέταξαν σαν όνειρο, και το πάθος μου ακόμα, κι όμως ήταν δυνατό κι αληθινό ωστόσο... Τι να 'γινε άραγε; Αλήθεια: πότε-πότε μου περνάει απ' το κεφάλι η σκέψη: «μήπως ήμουνα τρελός τότε και βρισκόμουνα κείνο τον καιρό σε φρενοκομείο», μα μπορεί και τώρα ακόμα να εξακολουθώ να βρίσκομαι εκεί μέσα, ώστε όλα τούτα να μου φαίνονται μονάχα πως γίνηκαν και τίποτ' άλλο...

Μάζεψα και ξαναδιάβασα τα φυλλάδιά μου. (Ποιος ξέρει, μπορεί να βεβαιωθώ αν τα 'χω γράψει κλεισμένος μέσα

σε φρενοκομείο). Τώρα είμαι μόνος, ολομόναχος. Πλησιάζει το φθινόπωρο, κιτρινίζουν τα φύλλα. Κάθουμαι σ' αυτή τη μελαγχολική μικρή πολιτεία (ω, τι μελαγχολικές που είναι οι γερμανικές πολιτείες!) κι αντί να σκέφτομαι το βήμα που μέλλεται να κάνω, ζω κάτω απ' την επίδραση των εντυπώσεων που πέρασαν, επηρεασμένος απ' τις ζωντανές ακόμα αναμνήσεις, κυριευμένος απ' τον πρόσφατο εκείνο ανεμοστρόβιλο, που με είχε συνεπάρει τότε και μ' έριξε μέσα σ' αυτό το σίφουνα, και πάλι με πέταξε κάπου μακριά. Μου φαίνεται κάποτε πως ακόμα κλωθογουρίζω μέσα στον ίδιο ανεμοστρόβιλο, και πώς να, να, θα πλακώσει και πάλι αυτή η μπόρα, θα μ' αρπάξει στα πεταχτά με τις φτερούγες της κι εγώ πάλι θα ξεφύγω απ' το μέτρο της τάξης και του αισθήματος και θ' αρχίσω να στριφογουρίζω, να στριφογουρίζω.

Μα πάλι μπορεί να κατασταλάξω όπως-όπως, και να πάψω να στριφογουρίζω, αν απολογηθώ για όσα πέρασα καταλεπώς τούτο το μήνα. Με τραβάει και πάλι η πένα, εξάλλου πολλές φορές δεν έχω να κάνω τίποτα τα βράδια. Το παράξενο είναι που για ν' απασχοληθώ με κάτι παίρνω απ' την εδώ ελεεινή βιβλιοθήκη και διαβάζω τα ρομάντζα του Πωλντε Κοκ (σε γερμανική μετάφραση!), που δεν τα υποφέρω, μα τα διαβάζω κι απο-

ρώ με τον εαυτό μου: λες και φοβάμαι μήπως με το σοβαρό βιβλίο ή με καμιά άλλη σπουδαία ασχολία σωριάσω χάμω τη γοητεία των όσων έχω περάσει. Λες να μου είναι τόσο πολυαγάπητο αυτό το φριχτό όνειρο κι όλες οι εντυπώσεις που μ' άφησε, που μάλιστα τρέμω να τ' αγγίξω με κάτι καινούργιο για να μην σκορπίσει σαν καπνός; Αραγε μου είναι τόσο πολύ αγαπητό; Ναι βέβαια, πολύ αγαπητό. Μπορεί κι έπειτα από σαράντα χρόνια να το θυμάμαι πάλι...

Κι έτσι αρχίζω να γράφω. Άλλωστε όλα αυτά μπορεί να τ' ανιστορήσει κανείς τώρα κάπως πιο σύντομα: Οι εντυπώσεις δεν είναι πια οι ίδιες...

Πρώτα απ' όλα να τελειώνω με τη γιαγιά. Την άλλη μέρα τα 'χασε τελειωτικά. Έτσι έπρεπε να γίνει: όποιος απ' αυτούς τους χαρακτήρες πέσει μια φορά σε τέτοιο δρόμο, νομίζει κανείς πως κατακυλάει (με έλκυθρο) από χιονισμένο βουνό, ολοένα πιο γρήγορα, ολοένα πιο γρήγορα. Επαιξε όλη τη μέρα ίσαμε τις οκτώ το βράδυ. Εγώ δεν παρευρέθηκα στο παιχνίδι της, ξέρω μονάχα απ' ό,τι μου διηγηθήκανε.

Ο Πόταπιτς έμεινε κοντά της στο σταθμό ολόκληρη τη μέρα. Οι Πολωνοί που καθοδηγούσαν τη γιαγιά στο παιχνίδι αλλάζανε κείνη τη μέρα κάμποσες φορές. Άρχισε διώχνοντας πρώτα τον χτεσινό Πολωνό, που τον είχε

τραβήξει απ' τα μαλλιά, και πήρε έναν άλλο, μα κι αυτός φάνηκε χειρότερος. Τον έδιωξε κι αυτόν και πήρε πάλι τον πρώτο, που δεν είχε φύγει στο αναμεταξύ κι ολοένα στριφογύριζε τριγύρω στην πολυθρόνα της, χώνοντας κάθε λίγο το κεφάλι του κοντά της - τέλος είχε πέσει σε πραγματική απόγνωση. Ο δεύτερος διωγμένος Πολωνός δεν ήθελε για κανένα λόγο να φύγει - ο ένας λοιπόν τοποθετήθηκε απ' την δεξιά μεριά κι ο άλλος απ' την αριστερή... Όλη την ώρα φιλονικούσαν κι αλληλοβρίζοντουσαν για τις μίζες και τ' αποτελέσματα, πετούσε ο ένας τ' αλλουνού διάφορες πολωνέζικες βρισιές, έπειτα συμφιλιώνονταν, ρίχνανε τα χρήματα χωρίς καμιά τάξη, κι οδηγούσαν το παιχνίδι κουτουρού. Άμα τσακώνονταν, βάζανε ο καθένας όπου ήθελε, ο ένας λ.χ. έβαζε στο κόκκινο, κι ο άλλος ταυτόχρονα στο μαύρο. Τ' αποτέλεσμα ήταν πως ζαλίσαμε σε τέτοιο βαθμό τη γιαγιά, που αναγκάστηκε, κλαίγοντας, να γυρίσει στο γέρο κρουπιέρη και να τον παρακαλέσει να την υπερασπιστεί και να τους διώξει. Πραγματικά τους διώξανε αμέσως, μ' όλο που φωνάζανε και διαμαρτύρονταν: φωνάζανε κι οι δυο ταυτόχρονα κι αποδεικνύανε πως η γιαγιά τούς χρωστούσε, πως τους γέλασε, πως φέρθηκε μαζί τους άτιμα, ελεεινά. [...] (σελ. 161-164)

Ο Παίκτης του Φιοντόρ Ντοστογιέφκι κυκλοφορεί (και) από τις εκδόσεις Γκοβόστη σε μετάφραση Αθηνάς Σαραντίδη